

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος III'

Συνδρομή ἑτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστη ἔτους καὶ εἶναι ἑτησιαί. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπι τῆς λυμ. Πανεπιστημίου 39.

19 Ἀυγούστου 1884

Ἡ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Δ'

ΤΟ ΑΜΑΛΙΕΙΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

Ἡ μεταπολίτευσις τοῦ 1862, καταδικάσατα εἰς ἀειφυγίαν τὴν πρώτην δυναστείαν τῆς χώρας ἐνησμένισε, μετ' ὑπερβαλλούσης ἴσως ἐπιμονῆς, νὰ συντρίψῃ καὶ τοὺς χαλαρωτέρους δεσμούς τοὺς ἀνακαλοῦντας τὴν μνήμην τῶν ἐξορίστων βασιλέων. Ἐν τῇ θέρμῃ ψυχικῆς ὀρμῆς ἐκραγείσης μετὰ μακρὰν συνοχὴν, ὑπελήφθη καθήκον πρὸς τὴν ἐπανάστασιν καὶ τὰς ἰδέας ὑφ' ὧν προεκλήθη καὶ ἐνεφορήθη, ἡ ἐν παντὶ ἐκδήλωσις ἀμέτρου πρὸς τοὺς ἐκπεπτωκίτας δυσμενείας, οὕτω δὲ πλείστοι ἰδιῶται, τοῦ Ὄθωνος φέροντες τὸ ὄνομα καὶ τῆς Ἀμαλίας, ὑπέλαβον καθήκον νὰ καταδύθωσι, πρὸς καθήσυχασιν τῆς συνειδήσεώς των, εἰς τὴν ἀναίμακτον τῆς ἐπανάστασεως κολυμβήθραν ἐν ᾗ, ἂν μὲν δὲν ἀπέβαλον τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ἀπέβαλον ὅμως τὸ παλαιὸν ὄνομα ἄνευ ἀδείας τῆς ἱερᾶς συνόδου ἢ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου. Ἀναγράφοντες γεγονότα σύγχρονα ὑπὸ τῆς δημοσίας γνώμης πιστοποιούμενα διαβρήθην, οὐδεμίαν ἐκφέρομεν γνώμην ἢ κρίσιν περὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἐπεισοδίων ἐποχῆς μὴ δυναμένης νὰ κριθῇ ἤδη, οὐδ' ἐν ταῖς στήλαις τοῦ παρόντος περιοδικοῦ. Ἀνετρέξαμεν ἀπλῶς δύο καὶ εἴκοσιν ἔτη ὅπισθεν ὅπως ἀνεύρωμεν τοὺς λόγους ὧν ἕνεκα ἡ συνήθης τότε ὀνομακαταλλαγὴ δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τῶν δημοσίων κτιρίων καὶ ἀσύλων, καὶ ὅπως ἐξηγήσωμεν τὰς αἰτίας ὧν ἕνεκα τὸ «Ἀμαλιεῖον ὀρφανοτροφεῖον» μετωνομάσθη ἔκτοτε «Ἐθνικόν», ἵνα ἀναλάβῃ πάλιν μετὰ εἰκοσαετῆ περίοδον τὸ ὄνομα ὑφ' ὃ κατὰ πρῶτον ἐθεμελιώθη ὑπὸ τὴν γοητείαν τῆς Ἑλληνικωτάτης ἡγεμονίδος, ὡς ὠρίζε τὸ περὶ τούτου τότε ἐκδοθὲν διάταγμα ἔχον ὡς ἑξῆς:

Διάταγμα

Περὶ συστάσεως ἐν Ἀθήναις Ὀρφανοτροφείου κορασιῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, λαθόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ὑποβληθεῖσαν Ἡμῖν ἀναφορὰν τῶν κυριῶν Μαρίας Ὑψηλάντου, Ζωῆς Σούτσου, Κυ-

ριακούλας Κριεζῆ, Ἀνδρομάχης Μ. Ρενιέρου, καὶ Λουκίας Ρίζου, περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις συστάσεως Ὀρφανοτροφείου κορασιῶν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Βασιλίσσης, Ἡμετέρας λίαν ἀγαπητῆς συζύγου καὶ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀμαλιεῖον Ὀρφανοτροφεῖον κορασιῶν.

1) Ἐγκρίνεται ἡ ἐν Ἀθήναις σύστασις Ὀρφανοτροφείου κορασιῶν, συντηρουμένου ὑπὸ Φιλανθρωπικῆς Κυριῶν ἑταιρίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Βασιλίσσης, Ἡμετέρας λίαν ἀγαπητῆς συζύγου καὶ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀμαλιεῖον Ὀρφανοτροφεῖον κορασιῶν.

2) Ἐγκρίνεται καὶ ὁ διὰ τῆς ἀπὸ 8 τρέχοντος μηνὸς ἀναφορᾶς τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθεῖς Ἡμῖν ὄργανισμός τοῦ καταστήματος.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τῆν 8 Ἰουλίου 1855.

ΟΘΩΝ

Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Χλόη καὶ ἄνθη βλαστάνουσιν ἤδη ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Ἀμαλίας καὶ τοῦ Ὄθωνος . . . Ἐὰν αἱ πικραὶ τῆς ζωῆς καθάρωσι τὰς καρδίας ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων ἀτελειῶν, προκαλοῦσαι ἀθρόα τὰς συμπαιθείας, αἱ ἀπογοητεύσεις τοῦ ἐσχάτου βίου τῶν ἐξορίστων βασιλέων ἀναδεικνύουσι συμπαιθεστέραν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῶν ἐπιζώντων τὴν εὐγενῆ αὐτῶν μορφήν. Τὸ ἐνάρετον ζεῦγος ἐν ᾧ τοῦ Φιλοποίμενος τὸ πνεῦμα εἶχεν ἐνσαρκωθῆ συνεχίζον τοὺς πόθους τοῦ «τελευταίου Ἑλληνο», οἱ ἡγεμόνες ἐκείνοι οὔτινες ἠτένισαν ἡρειπωμένην καὶ καπνίζουσαν, ἀλλ' ὑπὸ ἐξαιτίας αἰγίλης στεφομένην τὴν ἡρωίδα πατρίδα μας, ἐστένιζον μακρὰν τῆς προσφιλοῦς καὶ ἱερᾶς πόλεως τῆς ἀποτελεσάσης τὸ μέλημα βασιλίσσης μεγαλοπράγμονος, μακρὰν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐσωτερικῆς ρύθμισις τῆς ὁποίας καὶ ὁ εὐγενέστατος ἐθνικὸς πόθος ἀπέβη ὁ σκοπὸς τοῦ βίου ἡγεμόνος ἀξίου, διὰ τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ, νὰ προΐσταται τῶν τουρκομάχων ἀνδρῶν. Ἐπασχον ἐκεῖνοι ἐξόριστοι, καὶ ξένοι εἰς τὴν πατρικὴν ἐτι γῆν, ἔστρεφον ὕγρους πρὸς τὴν Ἀττικὴν ὀφθαλμούς, αὐταπατώμενοι, καὶ νομίζοντες ὅτι θὰ ἀνέπνεον τὸ ἄρωμα τοῦ Ἀττικοῦ θύμου καὶ θὰ ἔτερπον τὰς ὄψεις εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀθανάτου βράχου καὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Σαρωνικοῦ. Ἄς ἀναπαυθῶσιν ἐν εἰρήνῃ . . . Ἐὰν ὑπέστησαν πολλά, δὲν ὑπέστημεν καὶ ἡμεῖς ὀλιγώτερα ἐν μέσῳ ὅλης τῆς μέθης τῆς ἐπανάστασεως . . . Συρροὴ συμπτώσεων ἀτυχῶν εἰμαρμένως ἔδει νὰ περατωθῇ ἐκεῖ ὅπου ἐπερατώθη. Καὶ ἐὰν ἔχωσιν ὑπερτέραν τινὰ δύναμιν αἱ κατανυκτικαὶ καὶ κοιναὶ τῶν λαῶν παραδόσεις, αἱ

ἐν ὧραις μεσονυχτίαις ἀνοίγουνται τοὺς τάφους, καὶ πτεροῦσαι τὰς ψυχὰς τῶν τεθνεώτων, ἵπταμένας περὶ τοὺς τόπους οὓς ἠγάπησαν ἐν τῇ ζωῇ, τὸ πνεῦμα τῶν νεκρῶν βασιλέων δὲν θὰ πτερυγίξῃ πλέον ἐξόριστον μακρὰν τῆς γῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀγέρωχος αὐτῶν ψυχὴ οὔτε τὴν λήθην μας οὔτε τὴν συγγνώμην μας ἠδύνατο ἴσως νὰ στέρξῃ· τὴν ἐκτίμησίν μας ὅμως βεβαίως ἐπόθει καὶ ταύτην ἔσχε μεταγενεστέρως ἀκεραίαν, οὐδ' εἶνέ τις τῶν Ἑλλήνων σήμερον ὁ μὴ ἀποδίδων τὴν δικαιοσύνην ταύτην εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ αἰσθήματα ἡγεμόνων εὐγενῶν καὶ πατριωτῶν παραφόρων ὧν ἐὰν συνέπεσε ποτε νὰ σφάλῃ ἀνθρωπίνως ἢ ἀντίληψις, οὐδέποτε ὅμως ἔσφαλλεν ἢ πρόθεσις.

Τὸ ἀξιοσημείωτον ἄσυλον ὅπερ πρόκειται νὰ διατρέξωμεν μετὰ τοῦ ἀναγνώστου, ἀπετέλει μίαν τῶν περιπαθεστέρων συμπαθειῶν τῆς βασιλείας ἧς φέρει τὸ ὄνομα. Συσταθὲν ἀμορφῶτως τῇ πρωτοβουλίᾳ περιφανοῦς Ἑλληνίδος συναπτώσης πρὸς τὴν καταγωγὴν καὶ αἴσθημα γνησίως ἡγεμονικόν, υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς πρώτης βασιλείας, οὕτω δὲ ἐν τῷ δεσμῷ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς ἐργασίας δύο γυναικῶν παρ' αἷς ἐναμίλλως ἔθαλλε σκόπιμος συνειδήσις καταγωγῆς καὶ φιλανθρωπίας, ἀνευρίσκομεν τὰς πρώτας ἀρχὰς τοῦ ὄρφανοτροφείου τῶν κορασιῶν. Ἡ Ἀμαλία τοῦ Ὀλδεδμβούργου βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ Μαρία Γεωργίου Ὑψηλάντου ὑπῆρξαν αἱ γυναῖκες αἱ ἀποτελέσασαι τὰ πρῶτα ἰσχυρὰ τοῦ ἀσύλου στηρίγματα· βραδύτερον ἢ εὐμενῆς ἀρωγὴ ἐγκρίτων δεσποινῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως συνεπλήρωσε βαθμηδὸν τὸ ἔργον.

Τὸ ἄσυλον δὲν ἔμεινεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον κενόν. Ὁ πληθυσμὸς ἦν ἤδη ἕτοιμος, συλλεγεῖς παρὰ τῶν ὁδῶν ὅπου ἐν ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ καὶ ἐγκαταλείψει ἐσύροντο ὄρφανὰ κοράσια, ἔλεινὰ θύματα τῆς λυμανθείσης τῆν Ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς Ἐπαρχίας χολέρας τοῦ 1854. Ἡ ἀρθροῖα τῆς δυστυχίας εἶνε τοιαύτη ἐν τῷ κόσμῳ ὥστε ἐὰν ποτε περιῆλθεν ἡ γενναία ψυχὴ εἰς στενοχωρίας, αἱ στενοχωρίαὶ αὗται ἦσαν οὐχὶ ποὺ νὰ ἀναζητήσῃ τοὺς τεθλιμμένους ὅπως τοὺς παραμυθῆσῃ ἀλλὰ διὰ τίνων μέσων νὰ ἐπαρκέσῃ πρὸς τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς ὑπερτάτης καὶ θείας ἐντολῆς. Οἱ ἀτυχεῖς τοῦ ἀσύλου οἰκίητορες ἀνεμνον ἤδη τὴν παρήγορον τῆς φιλανθρωπίας χεῖρα ἀλλ' ἀναμένοντες δὲν ἐπέινων οὐδ' ἀπεψύχοντο εἰς τὰς ὁδοὺς· τὰ ὄρφανὰ εἶχον συλλεγῆ τρεφόμενα καὶ ἐνδύμενα μητρικῶς ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ὑπὸ τῆς αἰοδίμου ἐκείνης γυναικός, τῆς Μαρίας Ὑψηλάντου, ἧς ἡ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ καταστήματος εἰκὼν περισώζει τὸ σεμνὸν κάλλος καὶ τὴν συμπαθῆ καὶ ἐπιβάλλουσαν ἔκφρασιν, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς εἰκόνος παραοῖδει τὸ ὄνομά τῆς εἰς τὴν εὐγνώμονα μνήμην τῶν μεταγενε-

στέρων αὐτὸ τὸ κατάστημα οὔτινος ἐγένετο ἰδρύτρια καὶ προστάτις.

Τῆς κινήσεως ἀπαξ δοθείσης οἱ χρηματικοὶ πόροι ἤρξαντο βραδέως μὲν, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας προκύπτοντες ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν τῆς βασιλείας ἀρωγὴν, καὶ τὴν ἐνθουν ἐπικουρίαν διακεκριμένων τῆς πόλεως κυριῶν. Χρηματικὸν λαχεῖον ὀργανωθὲν ἐν Ἀθήναις κυβευθὲν δὲ ἐν τῷ χειμερινῷ ἀνακτόρῳ ἐν Πετροῦπόλει ἀπέδωκε τὸ ποσὸν 60,000 δραχμῶν αἴτινες συλλεγεῖσθαι ἐπὶ τῷ τέλει νὰ χρησιμεύσωσιν ὑπὲρ τῶν ἐκ Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου προσφύγων κατὰ τὴν ἐπαναστατικὴν ἐκείνην ἐποχὴν, διετέθησαν ὑπὸ τῆς βασιλείας ὑπὲρ τοῦ ὄρφανοτροφείου τῶν κορασιῶν. Ἐτέραν δωρεὰν ἐκ 16,000 δραχμῶν προερχομένην ἐκ φιλοπτώχου τινός ἐταιρίας ἐν Γερμανίᾳ διέθεσεν ἡ βασίλισσα ὑπὲρ τοῦ ὄρφανοτροφείου ἐπίσης, καὶ πλοῦσοι Ἕλληνες, ἔτοιμοι πάντοτε εἰς θυσίας τιμώσας τὰ αἰσθήματά των, ἤνοιξαν τὰ βαλάντια εἰς τὴν φωνὴν τῆς φιλανθρωπίας γενναῖα εἰσενεγκόντες ποσὰ· οὕτω μικρὸν κατὰ μικρὸν ἔλαβε τὴν ὀριστικὴν αὐτοῦ σύστασιν τὸ Ἀμαλειαῖον ὄρφανοτροφεῖον ἰδρυθὲν τὸ πρῶτον παρὰ τινὰ οἶκον ἐγγὺς τῆς πλατείας τῆς Ἐλευθερίας, ὁπόθεν, κατὰ τὸ 1859, μετετέθη εἰς τὸ ἰδιόκτητον μέγαρον ἐνθα εὐρηται σήμερον ὄπισθεν τοῦ ἀνακτορικοῦ κήπου καὶ ἐγγὺς τοῦ ἀρχαίου σταδίου.

Πρὶν ἢ εἰσδύσωμεν εὐλαδῶς εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ ἱεροῦ τούτου τῆς σωφροσύνης, τῆς ἀγνότητος, καὶ τῆς ἐργασίας, ἅς καθορίσωμεν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἀσύλου. «Σκοπὸς τοῦ ὄρφανοτροφείου» λέγει τὸ 10^{ον} ἄρθρον τοῦ ὄργανισμοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις φιλανθρωπικῆς Ἐταιρίας τῶν Κυριῶν, ἧς πρότιτος καὶ ἄριστος καρπὸς εἶνε τὸ Ἀμαλειαῖον, «εἶνε νὰ μορφώσῃ ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἐνδοιατωμένων κορασιῶν φρονίμους καὶ κοσμίως παρθένους, χρηστὰς οἰκοκυράς, χρησίμους καὶ ἀγαθὰς εἰς τὴν κοινωνίαν γυναικῶν. Ὅθεν καὶ ἡ βάσις τῆς ἀνατροφῆς αὐτῶν θέλει εἶσθαι ἡ χριστιανικὴ ἀγωγὴ καὶ ἄσκησις πρὸς ἀπόκτησιν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν· ἡ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσέβεια πρὸ πάντων, τὸ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους σέβας, ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ἡ φιλανθρωπία, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ κοσμιότης, ἡ ἐγκράτεια, ἡ καρτερία καὶ φιλεργία θέλουν εἶσθαι αἱ κυριώτεραι αὐτῶν ἐξακλήσεις». Ἡ εὐσέβεια πρὸς τὸν Θεὸν θεσμοθετεῖται οὕτω ὁ κυριώτατος κορμὸς ἀφ' οὗ βλαστάνουσιν, ὡς εὐχνομεν παραφυάδες, αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταί, αἱ μορφοῦσαι τὴν καρδίαν καὶ ἐξάιρουσαι εἰς ὕψος δυσπροσπέλαστον τὴν ψυχὴν. Διδαχθέντες τὸν σκοπὸν χωρῆσωμεν ἐπὶ τὴν ἐρευναν τοῦ τρόπου καὶ τῶν μέσων δι' ὧν ἐπεδιώχθη καὶ ἐπετεύχθη, ὑπὸ τὴν συνείδησιν βαθείας πρὸς τὴν θρησκείαν, τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν ἀδυναμίαν ὑποχρεώσεως, σημαιοφόροι τῆς ὁποίας ἀνεδείχθησαν ἡγεμονίδες καὶ πολίτιδες ἐν τῇ

αὐτῇ ὁδῷ τῆς φιλανθρωπίας συναντηθεῖσαι καὶ ὑπὸ τοὺς οἰωνοὺς αὐτῆς ἐναμίλλως ἐργασθεῖσαι πρὸς ἐπούλωσιν τῶν τραυμάτων ἅτινα οἱ ἀκαταπόνητοι τῆς κακοδαμονίας ὄνουχες ἀνοίγουσι διαρκῶς ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς ταλαιπώρου ἀνθρωπότητος.

Πρὸς τοῦτο ἅς εἰσέλθωμεν ἐντὸς τοῦ καταστήματος. Εὐρυτάτη πλατεία ἀνοίγεται ἔμπροσθεν ἡμῶν ἀπὸ τὰς ἄκρας ἔχουσα, δίκην πρασίνης παρυφῆς, ἀκμαίαν φυτεῖαν. Ὑψίκομά τινα δένδρα ὑφούνται τῆδε κάκεισθε, αἱ κορυφαὶ τῶν ὁποίων καὶ τὰ φυλλώματα φαίνονται μακρόθεν ὡς συμπλεκόμενα μετὰ τῆς ὑπερκειμένης στέγης τοῦ ἀσύλου. Τὸ κατάστημα ἀπλοῦται μεγαλοπρεπῶς κατὰ μέσον περικλειστού αὐλῆς, διώροφον ἐκτὸς τῶν ὑπογείων, μὲ κιγκλιδόφρακτον καὶ ὠραίαν κλίμακα ἀγούσαν εὐθὺ εἰς τὸν δευτέρου ὄροφου. Βαθὺ αἴσθημα εὐσεβείας καταλαμβάνει τὸν ἐπισκέπτην τὴν στιγμὴν καθ' ἣν διαβαίνει τὴν θύραν ὅπως χωρήσῃ εἰς τὸ ἐσωτερικόν· ἀκριβῶς ἀντικρὺ μικρὸν δωμάτιον διαρκῶς ἀνοικτὸν καὶ μὲ ἀκοίμητον τὸν λύχνον τῆς εὐλαθείας δέχεται τὴν ἀγνὴν τῶν ὄρφανῶν δέσιν. Εἶνε τὸ προσευχητήριον τοῦ καταστήματος. Ἐνδοιαίτημα θρησκείας καὶ συντριβὴς ἐμφανίζεται ὡς ἄσυλον τῆς ψυχῆς ἐντὸς τοῦ ἀσύλου· ἡ θεὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς Θεομήτορος ἐνβαρρύνει τὰ προσεχόμενα ὄρφανὰ, στηρίζει τὰς ἐλπίδας, καὶ παραμυθεῖ τοὺς πικροὺς τῆς ὄρφανίας λογισμοὺς. Ἐκεῖ οὐδεὶς λογίζεται ὄρφανός· ὑπὸ τὸ προστατευτικὸν καὶ γλυκὺ βλέμμα Ἐκεινοῦ, ὅστις εἶπε μετὰ θείας στοργῆς «ἄφετε τὰ παιδιὰ ἐλθεῖν πρὸς με», ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας κοινῆς πάντων τῶν δυστυχῶν μητρὸς καὶ προστατρίδας, αἰσθάνεται τὸ ἐρημωθὲν πλάσμα ὅτι ἐπανεῦρε μητέρα, πατέρα, ἀδελφούς, ὅτι ἐστερήθη καὶ ὅτι ἀνεπιπίστως ἀνεπλήρωσεν ἡ πρόνοια τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὑπερτέραν ὑπέικουσα φωνήν. Εἶνε μικρὸς ὁ χώρος τοῦ προσευχητηρίου· χειροποίητον μεγαλεῖον δὲν ποτεῖ ἐκεῖ τὴν φαντασίαν, οὔτε πλοῦτος θαμβοῖ τὰς ὄψεις τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ὅμως ἡ πενιχρὰ καὶ σεμνὴ ἐκείνη διασκευὴ, τὸ ἀσθενὲς φῶς τῆς κανδύλας τὸ φωτίζον τὸ εἰκονοστάσιον λαλεῖ εἰς τὴν ψυχὴν εὐγλωττότερον ἢ ὅτι θὰ ἐλάλει ἡ θεὰ τοῦ Κολοσσαίου καὶ τῶν καταπληχτικῶν Πυραμίδων...

Δεξιόθεν ἀμέσως ἀναπτύσσεται ἡ ἐπιμήκης αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς, κατὰ τὰς ἐσωτερικὰς παρειὰς τῶν παραστατῶν φέρουσα κτιστὰς ἐνεπιγράφους πλάκας μαρμαρίνου. Ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ εἰσερχομένῳ ἀφιερῶται εἰς τοὺς θανόντας εὐεργέτας τοῦ καταστήματος, ἡ δὲ πρὸς τ' ἀριστερὰ περιλαμβάνει τὰ ὀνόματα τῶν φιλανθρωπῶν κυριῶν τῶν διατελεσασῶν συμβούλων, καὶ ἀφιερῶσασῶν οὕτω μέγα μέρος τῆς ἀνέσεως αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν εὐτακτοτέρην τοῦ ἀσύλου διαρρύθμισιν. Ἀνέγων γραμμασι χρυσοῖς τὸ ὄνομα τῆς πρώτης τῆς Ἑλλάδος βα-

σιλίσσης· κἂν μὴ τὸ ὄνομά τῆς ἦτο ἐκεῖ κεχαραγμένον, κἂν μὴ ἡ εἰκὼν τῆς περαιτέρω προεκάλει μετὰ τῆς τοῦ αἰοδίμου βασιλέως τὴν εὐλαθεῖ προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου, θὰ ἠσθάνετο τις καὶ πάλιν τὸ πνεῦμά τῆς ἐντὸς τοῦ ἐνδοιαίτηματος ἐκείνου, ὅπερ ἀπέθη ἰδικόν τῆς ἐκ τοῦ σκοποῦ μᾶλλον ὅστις τὸ ὑπηγόρευσεν ἢ ἐκ τοῦ ὀνόματος ὅπερ φέρει. Ἐν δεσμῷ ἀδελφῶν φιλανθρωπίας καὶ ἐμπνεύσεως ὑπόκειται τὸ ὄνομα τῆς Μαρίας Ὑψηλάντου, καὶ περαιτέρω ἡ εἰκὼν τῆς παρουσιάζει ἡμῖν πρότυπον Ἑλληνίδος καὶ χριστιανῆς, κληρονόμου μεγάλου ὀνόματος καὶ μεγαλειτέρων ἀρετῶν. Αἱ εἰκόνες τῶν Α. Α. Μ. Μ. κοσμοῦσι τὴν αἴθουσαν ἐγγὺς τῶν εἰκόνων τῶν προκατόχων τῶν, ἡ δὲ εἰκὼν τῆς Ζωῆς Σούτσου διακονεῖ τὴν μορφήν σεβαστῆς δεσποίνης πολλὰ μοχθησάσης ὑπὲρ τοῦ ἀσύλου οὔτινος διετέλεσεν ἰδρύτρια, πρόεδρος, καὶ ἀκάματος ἀρωγός. Ἡ μικρὰ πινακοθήκη συμπληροῦται διὰ τῶν προσωπογραφῶν τῶν θανόντων ἐφόρων τοῦ καταστήματος ἀναρτηθεῖσῶν ἐκεῖ εἰς ἐνδείξιν ὀφειλομένης τιμῆς καὶ δικαίας εὐγνωμοσύνης.

Ἐκτὸς τῆς οἰκοδομῆς ταύτης τῆς ἀποτελούσης τὸ κύριον κατάστημα ὑπάρχουσιν ἐντὸς τοῦ περιβάλλου καὶ ἕτερα οἰκοδομήματα καὶ ἐξαρτήματα ἀναπόφευκτα διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν τακτικωτέραν διεξαγωγὴν τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας, τὸ μέγα παράρτημα οἰκοδομηθὲν κατὰ τὸ 1880—81 ἐγγύτατα τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος καὶ συνεχόμενον μετ' αὐτοῦ, τὸ θεραπευτήριον ἐντὸς μεμονωμένης οἰκίας ἐντὸς τοῦ περιβάλλου, καὶ ἡ Ἐκκλησία. Ἐντὸς τοῦ παραρτήματος τελεῖται ἡ καθημερινὴ τῶν μαθημάτων καὶ τῶν ἐργοχειρῶν διδασκαλία, προσέτι δὲ καὶ ἡ ἐστίασις, τοῦ κεντρικοῦ οἰκοδομήματος χρησιμεύοντος ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν ὕπνον. Ἡτύχησα νὰ ἐπισκεφθῶ, εὐμενεῖ ἀδείᾳ, τὸ ὅλον κατάστημα καὶ νὰ περιέλθω αὐτὸ καθοδηγούμενος εὐγενῶς καὶ μετ' ἄκρας φιλοφροσύνης. Βισήλθον κατὰ πρῶτον εἰς τὸ νηπιαγωγεῖον ἐνθα αἱ μικραὶ ὄρφαναί, ἐπὶ συνήθων σχολικῶν βάθρων καθεζόμεναι, εἰργάζοντο μετ' ἀφοσιώσεως καὶ προσοχῆς ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν προϊσταμένης κόρης. Δὲν θὰ κρύψω παντελῶς τὰς γεννηθείσας ἐν ἐμοὶ ἀρίστας ἐντυπώσεις ἐκ τῆς θεᾶς τεσσαράκοντα περίπου κορασιῶν μικρῶν, καθαρωτάτων, κοσμιωτάτων, μεστῶν χάριτος εὐγενείας καὶ ἀθωότητος. Αἱ μικραὶ ἠγέρθησαν εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς κυρίας διευθυντρίδας, ἀνέστειλαν πρὸς στιγμὴν τοὺς δακτύλους αὐτῶν ἀπὸ τῆς πλεκτικῆς καὶ ραπτικῆς ἐργασίας προσηλωσάσαι μετὰ δεδικοιολογμένης παιδικῆς περιεργείας τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ξένον, ἡ παρουσία τοῦ ὁποίου ἀπετέλει ἐξαίρεσιν τοῦ κρατοῦντος κανόνος. Ἡ ὥρα ἐκείνη ἦν ὥρα πρωϊνῆ ἀφιερῶθεῖσα εἰς τὰ ἐργόχειρα. Καί τοι αἱ σχολαὶ ἄγουσι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην διακοπὰς, οὐχ ἤττον τὰ κοράσια ἀκούουσι περιωρισμένων τινῶν

μαθημάτων ασκούμενα και εις τὸ ἐργόχειρον. Ἐβλεπον τὰ μικρὰ ὄρφανὰ, εὐσομα καὶ λεπτὰ ἀνθρώπια σωθέντα ἀπὸ τὴν μανίαν τῆς κοινωνικῆς ἀνεμοζάλης, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἠυλόγει θερμῶς τοὺς φιλανθρωποὺς σωτήρας, ἡ πρόνοια τῶν ὁποίων ἐνῶ ἠσφάλιζε τὸ ζῆν εἰς τόσα ἀθῶα καὶ ἀπροστάτευτα ὄντα, παρεσκεύαζεν ἀσφαλῶς καὶ τὸ «εὐ ζῆν» οὐ ἀνευ βεβαίως πικρὸν ὄωρον εἶνε ὁ βίος. Ἐχαιρον μυχίως ὅτι οὐδὲν δικαίωμα εἶχον ν' ἀποκαλέσω αὐτὰ «ταλαίπωρα»· ἦσαν ὄρφανὰ, εἶχον στερηθῆ τῶν προσφιλῶν θωπειῶν τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πατρὸς των, ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ, κοινῶ πάντων τῶν ὀρφανῶν πατρὸς, εἶχον ἐπανεύρει ἐν τῇ φιλανθρωπία τῶν εὐγενῶν ψυχῶν ὅλην τὴν στοργὴν ἧς εἶχον ἀποκληρωθῆ. Πόσα συνάδελφα αὐτῶν ἐν δυστυχίᾳ πλανῶνται τὴν ὥραν ταύτην ἄσιτα καὶ γυμνά εἰς τοὺς δρόμους, καὶ πόσα, καίτοι ἔχοντα γονεῖς, εἶνε πράγματι ὄρφανὰ καθ' ὅλην τὴν ἐννοίαν τῆς λέξεως; . . .

Αἱ μικρὰ ἐξηκολούθουν πάντοτε ἐργαζόμεναι· ἡ μὲν ἐπλεκεν, ἄλλη ἐκέντα, ἑτέρα ἐβράπτε, ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν τὸ μωσαϊκὸν ἐκείνο καὶ ἰσοῦφες ἐπίπεδον τὸ ἀποτελούμενον ἀπὸ τόσας χαριέσσας κεφαλὰς κορασιῶν ὁμηλικῶν σχεδόν, ἐκινεῖτο χαριέντως ἔμπροσθεν ἢ πλαγίως, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ προσηλθόντο πρὸς τὴν διευθύντριαν. Δι' ἐμὲ, παρατηροῦντα προσεκτικῶς, καὶ μελετῶντα ἀδιαλείπτως τὰς φυσιογνωμίας, τὴν στάσι, τὴν συμπεριφορὰν, τὴν ὅλην ἐκφρασιν τῶν κορασιῶν, ἤρκει καὶ μόνῃ ἢ σιωπηλῇ ἐκείνῃ παράστασι, καθ' ἣν αἱ μικρὰ ἐπειρῶντο νὰ διαγνώσωσι καὶ προλάβωσι τὰς ὁδηγίας τῆς διευθύντριας, πρὸς σχηματισμὸν γνώμης· μοὶ ἐπεφυλάσσετο ὁμῶς εὐάρεστος ἐκπληξίς συμπληρώσασα τὰς ἀρίστας ἐντυπώσεις μου καὶ προκαλέσασα βαθεῖαν συγκίνησιν ἢ μετὰ κόπου ἐπειρώμην νὰ καταστειλω. Τῇ προσκλήσει τῆς κυρίας διευθύντριας τὰ κοράσια τοῦ νηπιαγωγείου ἤρξαντο ψάλλοντα ἐν χορῶ, καὶ δι' ἠρμωσμένων πρὸς τὸ ἄσμα καὶ τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ κινήσεων τῶν χειρῶν καὶ τῆς κεφαλῆς ἐρμηνεύοντα εὐγλωττότερον τὰ αἰσθήματα ὧν καθίσταντο αἱ συμπαθέσταται διερμηνεῖς τὸ ἄσμα ἢ ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἄπειρον Αὐτοῦ ἀγαθότητα. Τὰ κοράσια συνοδευόμενα ὑπὸ τῆς διδασκαλίσης τῶν ἑψάλλον μεθ' ἱκανῆς ἀρμονίας καὶ γλυκύτητος· προσηλθόντα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐκτείνοντα πρὸς τὸν Δημιουργόν τὰς μικρὰς τῶν χειρῶν καθ' ἣν ὥραν ἐμελεπον τὴν ἀγάπην αὐτοῦ πρὸς τὰ δυστυχῆ καὶ τὰ ὄρφανὰ, ἐφαίνοντο προσευχόμενα μᾶλλον ἢ ἄδοντα· τοσοῦτω βαθύ προσευχῆς αἰσθημα εἶχεν ἀποτυπωθῆ ἐπὶ τῶν ἰλαρῶν αὐτῶν ὄψεων. Τὸ ἄσμα ἐπερατώθη, οὐχὶ ὁμῶς καὶ οἱ κλονισμοὶ ὑπ' ὧν εἶχον καταληφθῆ. Διατί οἱ ἀποσκληρυνόμενοι ἐν ταῖς βιωτικαῖς τρικυμίας καὶ οἱ ἀποθηριούμενοι ἐν τῇ ἀνάφῃ πάλῃ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ συμφέροντος, νὰ μὴ ἐπιζητήσωσι ἀριστον ἀντιπερισπασμὸν

κατὰ τῶν ἀγενεστέρων τάσεων τῆς καρδίας, σπεύδοντες ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς θεάματα παραπλήσια ἐπιτήδεα νὰ λύτωσησιν εἰς λυγμούς καὶ τὴν ἀπαθεστέραν καρδίαν;

Ὁ ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸν εἶχε παύσει· καίτοι ἐπαρκῆς, δὲν ἐφάνη ἐν τούτοις ἱκανῇ ἢ ἀπόδειξι τῆς περὶ τὸν κλάδον τοῦτον ἐπιδόσεως τῶν κορασιῶν. Ἡ κυρία διευθύντρια ἰδοῦ ὅτι καλεῖ μελιχίως μικρὰν ν' ἀπαγγεῖλῃ ποίημά τι· ἡ κόρη ἐξέρχεται παραχρῆμα τοῦ θρανίου, πλησιάζει εὐσχήμως καὶ ἀρελῶς, ἵσταται μετ' εὐλαθείας πρὸ ἡμῶν, καὶ ἄρχεται ἀπαγγέλλουσα. Περιγράφει ἐν ποιῆσει καταληπτῇ καὶ κυριολεκτικωτάτῃ τὴν χαρὰν τοῦ ναύτου ἐγειρομένου πρῶταίτα καὶ καθελκύντος τὸ ἀκάτιον αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ὁ οὐρανὸς εἶνε ἀνέφελος, ἐλαφροτάτῃ αὖρα κολποῖ τὸ ἰστίον, ὁ ναύτης ἄδει ἐνῶ ἢ πρῶρα τοῦ ἀκατίου ὠθουμένη ὑπὸ λεπτοῦ πνεύματος καὶ τῆς στιβαρᾶς κωπηλασίας αὐλακῶναι τὴν ἀτάραχον τῆς θαλάσσης ἐπιφάνειαν· ὁ ναύτης πελαγοδρομεῖ εὐδαίμων· αἴφνης ὁμῶς νέφη ἀπειλητικὰ σωρεύονται εἰς τὸν ὀρίζοντα, θολοῦται ἡ ἀτμοσφαῖρα, φλογεραὶ ἄνισοι καὶ σκολιαὶ γραμμαὶ σγίχουσι τὸν ζοφερὸν οὐρανόν, ἐνῶ πύρρῳθεν ἀκούεται ὁ κεραυνός· ἡ θάλασσα ἀφρίζει βαθμιαίως, τὸ ἀκάτιον σαλεύεται, ὁ δὲ ναύτης συστέλλει ἐντρομος τὸ ἰστίον καὶ ὁρμᾷ ἐπὶ τὰς κώπας· κωπηλατεῖ, κωπηλατεῖ συντόνως ὁ δυστυχῆς ναύτης, θρόμβοι ἰδρωτῶς φαίνονται περὶ τὸ μέτωπόν του, ἀνάπτουσι αἱ χεῖρές του, τὸ δὲ ἀκάτιον διολισθαίνει ταχὺ ἐπὶ τῆς ὀγκομένης καὶ ἀνωμάλου ὑγρᾶς ἐπιφανείας· τέλος προσπελάζει εἰς τὴν ἀκτὴν, προσαράσσει τὸ ἀκάτιον, πηδᾷ ἔξω, ἐπιλαμβάνεται τοῦ πρυμνησίου καὶ ἄρχεται σύρων τὸ πλοιάριον εἰς τὴν ξηρὰν· τὸ ἔσυρεν ἤδη καὶ ὁ ναύτης τρέχει εἰς τὸ ἐγγὺς σπήλαιον, ἀσφαλῆς ἀπὸ τοῦ ὑετοῦ ὅστις ἐνσκήπτει βραχδαίως, καὶ τοῦ κεραυνοῦ ὅστις διαγράφει τοὺς φοβεροὺς ἐλιγμούς του εἰς τὸ στερέωμα.

Ἄ! μικρὰ μου ὄρφανή! δὲν ἤξευρες ἴσως, ὅτε ἀπήγγελλες τὸ ποίημά σου, ὅτι ἐξωγράφεις ἐν πειστικῇ ἀλληγορίᾳ τὴν εἰκόνα τοῦ βίου. . . Εὐτυχεῖς ὅσοι τὸν διέρχονται ὅπως ὁ ναύτης διηγήθε τὰς πρώτας στιγμὰς τοῦ ἀκινδύνου πλοῦ του. . . σοὶ τὸ εὐχομαι ὡς καὶ εἰς τὰς ἀδελφάς σου μεθ' ὧν κοινὴν ἔχεις τὴν ὄρφανίαν. . .

Ἐδῶκα ἀτελεῖ τὸ ποίημάτος περίληψιν ὡς τὸ ἤκουσα ἀπαγγελλόμενον ὑπὸ τῆς κόρης· πρέπει τις ὁμῶς νὰ ἰδῇ τὴν ἐκφρασιν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν κινήσεων τῆς ἀπαγγελλούσης· ἡ πρώτη χαρὰ τοῦ ναύτου ἐρμηνεύεται ἐν τῇ ὄψει τῆς κόρης· αἱ χεῖρες κινούμεναι ἠρέμα καὶ καταλλήλως ἐξηγοῦσι τὴν γαλήνην, φερόμεναι δὲ μετ' ἐνσυναίσθησιν τὴν πυγμὴν πρὸς τὰ ὀπίσω ἐρμηνεύουσι τὴν κωπηλασίαν· καὶ τοῦ ἰστίου ἢ ἀνάπτουσι, καὶ ὁ δρόμος τοῦ ἀκατίου ἐξηγεῖται ἀσφαλῆστατα διὰ τῶν σχημάτων· ἀλλ' εἰς τὴν πρώτην ἐνδειξιν τῆς

τρικυμίας σκυθρωπάζει τῆς κόρης ἡ μορφή, τὸ μέτωπον συνοφρουοῦται, ἡ ἀνησυχία ἐκδηλοῦται ἐν τῇ στάσει αὐτῆς καὶ τῇ κινήσει· κωπηλατεῖ ταχύτερον διὰ τῶν χειρῶν, φοικιά, καὶ τὴν φοικίαν ἐρμηνεύει διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ βλέπουσα οἰονεῖ τὸ κύμα ἔτοιμον νὰ καταπίῃ ναύτην καὶ πλοιάριον· βροντᾷ ὁ κεραυνός, ἀλλ' ὁ ναύτης ἐφθασεν ἤδη εἰς τὴν ξηρὰν· αἰθρίαζει τότε τὸ πρόσωπον τῆς κόρης· λαμβάνει φανταστικῶς τὸ σχοινίον καὶ σύρουσα συντόνως ἀνελκύει τὸ ἀκάτιον ἐνῶ πίπτει βραχδαία βροχὴ ἀντιπαρισταμένη δι' ἐλαφρᾶς τῶν παλαμῶν συγκρούσεως. Ἡ παράστασι τῶν εἰκόνων τοῦ ποιήματος εἶνε ἐκφραστικωτάτη· αἱ χεῖρες συντρέχουσι τὴν φωνήν, ὁ δὲ ὀφθαλμὸς δίδει μεζύονα ἐκφρασιν καὶ ζωὴν εἰς ἀμφοτέρω.

Ἡ κόρη περατώσασα τὴν ἀπαγγελίαν ἀπεσύρθη εἰς τὴν θέσιν τῆς, ἀναλαβούσα τὸ ἐργόχειρόν τῆς· τὴν διδέχεται ἄλλη ὁμηλικὴ κληθεῖσα ν' ἀπαγγεῖλῃ καὶ αὐτὴ ποίημά τι· ἐνταῦθα ὁμῶς ἀλλάσσει τὸ θέμα· δὲν πρόκειται πλέον περὶ θαλάσσης, τρικυμίας καὶ κεραυνῶν. Ἡ ἐνδιαφερόσα ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος εἶνε ἡ τρομερὰ «καλαμοδόντω», ὁ μαμπούλιας δηλονότι ἢ ὁ ἀράπης ὁ καταποτήσας ἡμᾶς ἄγοντας τὴν νηπιώδη καὶ παιδικὴν ἡλικίαν. Ἄλλ' ἡ συγκίνησις ἐκορυφώθη ὅτε ἑτέρα μικρὰ κόρη κληθεῖσα νὰ περατώσῃ διὰ τινῶν στίχων τὴν πνευματικὴν ἐκείνην τέρψιν, ἀπήγγελε ποίημα ἐκφραστικὸν πολὺ ἐνέχον τὸ μελαγχολικὸν πάθος καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐν τῇ ἀλληγορίᾳ. Ἡ κοινωνικὴ ἀνισότης, τὸ μάταιον καὶ ἄσταθὲς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τὸ ἄπορον ὄρφανόν μαραινόμενον ἐγγὺς τοῦ εὐτυχοῦς παιδίου ἀναπαύοντος τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς του καὶ πατούντος ἐπὶ χρυσοποικίλων ὑφασμάτων, ἡ θεία εὐσπλαγχνία ἐλευῶσα ἐν τέλει τὸ ἀπόκληρον, καὶ πλεῖστα ἄλλαι ἐννοιαὶ ἠθικαὶ κρύπτονται ὑπὸ τὸν ἀρελῆ μῦθον τοῦ ποιήματος. Μοὶ ἐπετράπη εὐμενῶς νὰ λάβω ἀντίγραφον, νομίζω δὲ ὅτι δὲν δυσαρεστῶ τὸν ἀναγνώστην θέτων ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ τοὺς στίχους οὓς συγκεκρινημένους ἤκουσα ἀπὸ τῶν χειλέων μικρᾶς ὄρφανῆς τοῦ Ἀμαλίου. — Ἴδου αὐτοί.

Ῥόδο καὶ ἀγριοπούλιουδο

Σὲ βίξα μιὰς τριανταφυλλιάς ἦτανε φυτωμένο ἐν ἀγριοπούλιουδο γλωμῷ καὶ μικροκαμωμένο. Ποίος ἔβρι ποῖο βροχόνερο, ποῖος ἔβρι ποῖο ἀερί τὸ ἔβρι καὶ τὸσπερὶ μονάχο δίχως ταῖρι. Γιὰ πόνοους εἶχε γεννηθῆ, γιὰ πόνοους τὸ καυμένο καὶ πρὶν ἀνθίσῃ τὸ φτωχὸ ἦτανε μαραμένο.

Κ' ἐκεῖ ἦν ἡλὸς πολὺ ἦν ἡλὸς ἕνα τριανταφυλλία· καμάρωνε καὶ ἔπαυε γλυκὰ μετ' ἀεράκι· γεμάτο δρόσο κι' ὠμορρῆ καὶ μυρωδιὰ καὶ χάρι· σὴ βίξα του δὲν κῦτταζε ἀπ' τὸ πολὺ καμάρ· νὰ ἰδῇ τί κάνει τὸ φτωχὸ νὰ λυπηθῆ λιγάκι· κ' ἕνα γλυκόλογο νὰ πῆ στὸ μαῦρο λουλουδάκι.

Πέρασαν ἄμαρτις πέρασαν· ἐπῆγε ἡ μὲρσις ὁ χρόνος σβῆσαν τὰ κάλλη τοῦ ἐνὸς καὶ τ' ἄλλου πάει ὁ πόνος· πέσαν τὰ φύλλα καὶ τῶν δυὸ καὶ τὸ φτωχὸ ἐχάθη καὶ τὸ μωρο καὶ πλοῦσι κι' αὐτὸ κι' αὐτὸ μαρῆθη.

Κ' ἐγὼ ποῦ τ' ἄβρα τὰ δυὸ σὺν ἦσαν ἀνθισμένα καὶ πάλι τὰ εἶδα ὑστερὰ ἔρηρὰ καὶ μαραμμένα,

Ἄν καὶ μικρὸν κατάλαβα, ὅτι στὸν κόσμο τοῦτο δὲν πρέπει νὰ καυώμασθε γιὰ ὠμορρῆ καὶ πλοῦτο. Εἶνε τὰ πλοῦτη πρόσκαιρα κ' ἡ ὠμορρῆ δὲν μένει καὶ μόνο καθαρὴ καρδιὰ στὸν πλάστην ἀνεδαίνει. Ἄς ἀγαποῦμε τὰ φτωχὰ καὶ τὰ δυστυχισμένα, ἄς δώνομε παρηγορίᾳ στὰ ἔρημα· στὰ ἔβρα

Καὶ ὅταν τὰ καγιόβια μας τὰ τόσα βαρεθοῦμε κι' ὅταν χορτάσωμε πολὺ τότε ἄς θυμηθοῦμε νὰ δώσωμε καὶ στὸ φτωχὸ κ' ἐκεῖνο νὰ χορτάσῃ νὰ δώσωμε στὸ ὄρφανὸ κ' ἐκεῖνο νὰ γελάσῃ. ὦ, ἀγαπᾶτε τὰ φτωχὰ τὰ ἔρημα τὰ ἔβρα ὦ, δίδετε παρηγορίᾳ στὰ πικροποτισμένα!

Ἀφῆκα τὴν αἴθουσαν τοῦ νηπιαγωγείου ἀποθαυμάσας τὸ παιδαγωγικὸν σύστημα καὶ τὴν σχετικὴν ἐντέλειαν παντὸς συναφοῦς πρὸς τὴν σκόπιμον τῶν ὀρφανῶν κορασιῶν ἀνατροφήν. Τινὰ τούτων ἔφερον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου ἐξυθρόν, πτυχῶδη, καὶ κυκλικὸν κόμβον, γέρας ἐξαιρετοῦ ἐπιμελείας καὶ εὐταξίας. Αἱ τρεῖς ἢ τέσσαρες συνεχεῖς αἴθουσαι ἦσαν σχεδόν πλήρεις μικρῶν κορασιῶν καὶ νεανίδων ἀσκολομένων πασῶν εἰς ποικίλα ἔργα βραπτικῆς, ποικιλτικῆς καὶ τριχαπτικῆς. Ἡ τελομένη ἐργασία εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν φυσικὴν δεξιότητα ἐκάστης κόρης· δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι τὰ πρόχειρα ἐργόχειρα ἄτινα εἶδον κινουσι τὸν θαυμασμόν. Εἶνε ἐργόχειρα ἀπλᾶ, ἔμαθον ὁμῶς ὅτι ὑπάρχουσι καὶ κρείσσονα κατὰ πολὺ, ἐκτιθέμενα ἐν ταῖς ἐτησίαις ἐκθέσεσιν ἐργοχειρῶν ταῖς λαμβανούσαις χώραν κατὰ τὴν 21 Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους, ἡμέραν τῆς ἐπισήμου ἑορτῆς τοῦ καταστήματος. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐργοχειρῶν ἄτινα εἶδον ἀνάγονται εἰς στερεὰν βραπτικὴν καὶ ποικιλμάτα. Τὴν προσοχὴν μου ἐκίνησεν εἰδὸς τι σχεδιάσματος ἐκ γραμμῶν ἀπλουστάτων, ἀλλ' ἀπεικονίζον πιστῶς καὶ μετ' ἐκπληκτικῆς ἐκφράσεως τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς χαρακτῆρας ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος, δυνάμει εὐχερестаίων περιγραφικῶν γραμμῶν ἀποτελουσῶν τὰ πρόσωπα καὶ τὸ σῶμα, κατὰ τὸ ἐκφραστικὸν σύμπλεγμα τῆς εἰκόνας. Μεταξὺ τούτων, νομίζω, ὅτι πρωτεύει ἡμετελὲς τι ἔργον εἰκονίζον, ἐὰν δὲν ἠπατήθην, τὸν μῦθον τοῦ Βάκχου μετὰ τῶν Μαινάδων κισσῶ ἐστεμμένων. Ὁ θεὸς φαίνεται εὐδαίχρως· προηγούνται οἱ συνοδοὶ αὐτοῦ, εὐτυχῶς οὐχὶ Σάτυροι, ἔπειτα δὲ ἐρωτιθεὺς τῶσιν ἐσῶν ἐπ' ὤμου καὶ ἀσάνδαλος κατὰ τὸν ἔτερον τῶν ποδῶν. Ὀλίγιστα γραμμαὶ μετὰξινὸν δίδουσιν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τὴν ὅλην ἐκφρασιν τοῦ σχεδιάσματος οὐτινος καὶ ἡ οἰκονομία καὶ ἡ ἐκτέλεσις εἶνε ἀρίστη. Ἐν τῷ καταστήματι ὑπάρχει καὶ ἰδιαίτερον ταμεῖον ἐργοχειρῶν ἀνεξάρτητον ὅπως τοῦ ταμεῖου τοῦ γενικοῦ. Θὰ ἰδῶμεν κατωτέρω τὰ τε εἰσοδήματα δι' ὧν πλουτίζεται καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἄς παρέχει.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία της Κυρίας Henry Greville.

Μετάρρασις Π. Ι. Φέρπου].

(Συνέχεια: ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Γ'

Ψιθυρισμός υπόκωφος διέδραμε τὸ παριστάμενον πλήθος, εξαίφνης συνταραχθέν ὡς ὑπὸ ἤλεκτρικῆς τινάξεως. Ὅτε διέρχεται ὁ θάνατος διὰ μέσου ἡμῶν, τοσοῦτον πλησίον, ὥστε αἰσθανόμεθα προστριβόμενον ἐφ' ἡμῶν τὸ σάβανόν του, τότε ὁ ὑπὸ τοῦ θανάτου ἀνάπαστος γινόμενος, καὶ ἀδιάφορος ἢ καὶ ὄλως ξένος πρὸς ἡμᾶς ἐάν εἴνε, ἐμποεῖ ὅμως ἡμῖν σέβας καὶ οἶκτον. Τότε ἕκαστος ἡμῶν φέρει τὸν νοῦν πρὸς πᾶν ὅτι ἀγαπᾷ, ἀναλογίζεται τὸ μηδαμινόν της ἰδίας ὑπάρξεως, καὶ ἀναφέρει εἰς τὸ θῦμα τὴν εὐσεβῆ αὐτοῦ συμπάθειαν. Ἡ Μαρία ἦτο πρὸς ἅπαντας ἄγνωστος, καὶ ὅμως ἅπαντες ἠσθάνθησαν ἑαυτοῦς συγκεκριημένους, βλέποντες τοὺς ἀδρανεῖς βραχίονας τῆς νεαρᾶς νεκρᾶς καταπίπτοντας κατὰ μήκος τοῦ σώματός της, ὅτε οἱ κλητῆρες τὴν ἀνήγειραν ἵνα τὴν μεταφέρωσιν ἐπὶ φορείου εἰς τὸ ἀστυνομικὸν τμήμα.

— Τὸ παιδί! εἶπε φωνὴ τις ἐκ τοῦ πλήθους.

— Πάρτε καὶ τὸ παιδί, εἶπεν ἀποτόμως ὁ φύλαξ, ὅστις κατ' οὐδέναν τρόπον ἤθελε ποτε συναινεῖν νὰ ὁμολογήσῃ τὴν συγκίνησίν του, ἀλλ' ὅμως βλέπων τὴν ἄρρητον θλίβιν της Μαρκέλλας, ἥτις ἐκλαίει μετὰ λυγμῶν, διότι ἡ μήτηρ της δὲν ἤθελε νὰ τὴ ἀποκριθῇ, ἠσθάνετο πιεζόμενον τὸν λάρυγγά του καὶ ἠναγκάζετο νὰ καταστήσῃ τὴν φωνὴν του βαθυτέραν, φοβούμενος μήπως τις τῶν παρισταμένων διακρίνῃ ὅτι ἡ φωνὴ του ἔτρεμε.

— Τὸ καίμενο! ἐψιθύρισαν πανταχόθεν ὅτε οἱ περιέρχοι ὑπεχώρησαν ἵνα διέλθῃ ἡ νεκρικὴ πομπή. Γυνὴ δὲ τις ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τοῦ πλήθους ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς μικρᾶς ὄρφανης.

— Ἐδῶ εἶμαι κ' ἐγώ, εἶπε φωνὴ τις γλυκεῖα εἰς τὸ οὖς τῆς Μαρκέλλας, ἥτις ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν νὰ ἴδῃ τίνας ἦτο ἡ γλυκεῖα ἐκείνη φωνή. Παρευθὺς δὲ τὸ πρόσωπόν της ἐφάνη πως φαιδρυνόμενον ὑπὸ ἀμυδρῶν μειδιήματων, ὅτε εἶδε τὸσον πλησίον της τὸ πρόσωπον τῆς νέας φίλης της.

Κρατουμένη λοιπὸν ἀπὸ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς ὑπὸ τῆς Λουίζης ἀπὸ δὲ τῆς ἄλλης ὑπὸ τῆς χρηστῆς ἐκείνης γυναικὸς τῆς ἀναλαβούσης νὰ τὴν ὀδηγήσῃ, ἐδάδιζε πειθήνιος ἡ Μαρκέλλα, προσπαθοῦσα διὰ τῶν μικρῶν ποδῶν της νὰ προφθάνῃ τὰ μακρὰ βήματα τῶν φερόντων τὸ λείψανον τῆς μητρὸς της, οἵτινες προσπορεύοντο σπεύδοντες.

Μετ' οὐ πολὺ εὐρέθη ἐντὸς χαμηλῆς αἰθούσης καὶ ἠσθάνθη ὁσμὴν ἀηδῆ. Δύο λύχνοι καπνίζοντες

ἐφώτιζον κακῶς τὴν αἴθουσαν. Τὴν ἐκίθισαν δὲ κατὰ μέρος, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι κατεγίνοντο ἐρευνηῶντες τὰ ἐνδύματα τῆς νεκρᾶς ὅπως εὐρωσι τεκμηρία τινα. Ἄλλ' οὐδὲν εὗρον.

Τὸ ὀλίγον χρηματικὸν ὅπερ εἶχεν ἦτο ἐντὸς κοινῆς χρηματοθήκης. Ἐπὶ τῆς λινιστολῆς της ἦσαν τὰ γράμματα Μ. Π., ἀρκτικὰ τοῦ ὀνόματός της πρὶν ἢ ὑπανδρευθῆν, κατὰ τὸ ἔθιμον τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τισὶ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας, τοῦ νὰ σημειώωσιν αἱ ὑπανδρῶν γυναικὲς τὰ πράγματα τῶν διὰ τῶν ἀρκτικῶν γραμμάτων τοῦ ὀνόματός των καὶ τοῦ ἐπιθέτου οὐχὶ τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ τοῦ πατρὸς των. Ὡστε ἡ λινιστολή οὐ μόνον εἰς οὐδὲν ἠδύνατο νὰ βοηθήσῃ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον συνετέλει εἰς ματαίωσιν τῶν ἐρευνηῶν. Χαρτῖα ἢ ἄλλα τινὰ ἐγγραφα δὲν εὐρέθησαν, διότι Σίμος εἶχε πάντα ταῦτα ἐν τῷ χαρτοφυλάκιῳ του· ἀλλ' οὐδὲ ἡ διεύθυνσις εὐρέθη τοῦ ξενοδοχείου εἰς ὃ εἶχον καταλύσει.

Τότε ἠκούσθη προφερομένη ἡ πένθιμος λέξις « τὸ νεκροσκοπεῖον », ἡ δὲ γυνὴ ἡ φυλάττουσα τὴν Μαρκέλλαν ἐφρίκασε.

— ὦ! τὴν καίμεν! εἶπε ταπεινῆ τῇ φωνῇ.

— Ῥωτήστε τὸ κοριτσάκι, εἶπε φωνὴ τις.

Ἄλλ' ἡ Μαρκέλλα οὐδὲν ἐγίνωσκε πλὴν τοῦ ὀνόματός της. Ἀμυδρὰν δ' ἔλαβον πληροφορίαν, ὅτε εἶπεν ὅτι πρὸ τοῦ γεύματος ἦσαν μετὰ τῆς μητρὸς της εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου καὶ προέπεμψαν τὸν πατέρα της ἀναχωροῦντα· ἀλλ' οὐδεὶς ὅμως ὑπόπτευσεν ὅτι ἡ μικρὰ ἔλεγε περὶ τοῦ εἰς Ἀβρὴν σιδηροδρόμου, διότι ἐν τῇ ἀγνοίᾳ της ὑπέδειξε τεκμηρία τινα, ἐξ ὧν κλητῆρες τὰ πάντα εἰδῶς καὶ μηδὲν ἐπιστάμενος ἐξέλαθεν ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ σταθμοῦ τοῦ Ἀνατολικοῦ σιδηροδρόμου.

— Καὶ τί θὰ γίνῃ τώρα τὸ παιδί; εἶπε φωνὴ τις μεστὴ οἴκτου.

— Ποῖος τὸ παίρνει τὸ παιδί προσωρινῶς; ἠρώτησεν ὁ ἀστυνόμος, ὅστις καίτοι συνηθισμένος εἰς τοιαύτας σκηναί, ἐνόμιζε σκληρὸν νὰ ἀποστείλῃ εἰς παιδοκομεῖον τὸ δύσμοιρον μικρὸν πλάσμα.

— Ἐγώ, κύριε, εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ χειραγωγοῦσα τὴν Μαρκέλλαν.

Ἄλλὰ πρὶν αὕτη προφθάσῃ νὰ ἐμφανισθῇ, ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου μικρὰ τις μορφή εὐκίνητος, καὶ φωνὴ παιδικὴ ἠκούσθη λέγουσα·

— Ἐγώ, κύριε.

Τὸ πλήθος εὐδιάθετον ἀείποτε νὰ γελᾷ ὡς καὶ νὰ κλαίῃ, ἐκινήθη φαιδρῶς ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει ταύτης.

— Ποῖος, σύ; εἶπεν ὁ ἀστυνόμος κύπτων ἵνα ἴδῃ πόθεν προήρχετο ἡ πρότασις.

— Ἐγώ, κύριε, Λουίζα Φαβροῦ, ἔχομεν ἐδῶ παρὰ κάτω τὸ μαγαζὶ μας.

Οἱ γέλωτες ἐδιπλασιάσθησαν μεμιγμένοι μετὰ τῶν ἐπευφημιῶν.

— Χωρατεύεις, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος συνοφρουόμενος τὰς πυκνάς αὐτοῦ ὄφρυς.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε ἀστυνόμω, δὲν χωρατεύω, εἶπεν ἡ Λουίζα ἀγανακτοῦσά πως. Ἡ μητέρα μου εἶνε πολλὰ καλὴ καὶ ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδάκια. Εἶν' ἐξ ἡμῶν πού ἐγάσαμεν τὴν μικρὴν μου ἀδελφὴν, καὶ πιστεύω ὅτι θὰ εὐχαριστηθῇ νὰ πάρῃ τὴν μικροῦλαν.

Οἱ παριστάμενοι δὲν ἐγέλων πλέον, ἀλλὰ παρετήρουν ἀλλήλους συγκεκριημένοι.

— Καὶ σύ; εἶπεν ὁ ἀστυνόμος ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν γυναῖκα, ἥτις πρώτη εἶχε προτείνῃ νὰ λάβῃ τὴν μικρὰν.

— Ἐγώ εἶμαι, κύριε ἀστυνόμω, πλύστρα καὶ πλένω ἔς τὸ σπίτι μου. Εἶμαι χήρα καὶ δὲν ἔχω παιδιὰ, καὶ προσφέρωμαι νὰ πάρω τὸ μικρὸ. Ἄν ὅμως ἡ μητέρα τῆς Λουίζας θέλῃ νὰ το πάρῃ, εἶνε ἐπὶ καλὰ γι' αὐτὸ, τὴν εἰξέρω εἶνε γυναῖκα καθὼς πρέπει.

— Πήγαινε νὰ τὴν φωνάξῃς, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος πρὸς τινὰ τῶν κλητῆρων.

Ἡ κυρία Φαβροῦ ἐπεφάνη μετ' οὐ πολὺ σφόδρα συγκεκριημένη, διότι εὗρε τὴν κόρην της ἐν τῷ ἀστυνομικῷ τμήματι, οὐδόπως ὑποπτεύουσα ὅτι θὰ τὴν εὕρῃ ἐκεῖ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν. Εἶχε γνῶσιν τοῦ πράγματος, καὶ διὰ τοῦτο δύο λέξεις ἤρκεσαν ὅπως τὴν καταστήσωσιν ἐνήμερον. Συγκινηθεῖσα ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῃ προτάσει τῆς Λουίζης, προσέκλινεν ἐπὶ τῆς Μαρκέλλας ἥτις, ἀφ' οὐ ἔκλαυσε καὶ ἀπηύδῃσε πλέον, ἐκοιμᾶτο ἤδη ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς πλυτριάς.

— Τὸ πουλάκι μου! εἶπεν, ἀληθινὰ πῶς μοιάζει τῆς Οὐρανίας μου!... Σὲ καλὸ σου παιδάκι μου, προσέθηκε στρεφομένη πρὸς τὴν κόρην της, πού ἦλθε κ' ἐτρούπωσες ἐδῶ μέσα νὰ ζητήσῃς τὸ χαμένο κοριτσάκι! Ἐγὼ ποτέ μου δὲν θὰ το ἔκαμνα. Τί εἶνε τὰ παιδιὰ!

— Λοιπὸν ἀποφασίζεις; εἶπε δυσφορῶν ὁ ἀστυνόμος.

— Καὶ βέβαια, κύριε ἀστυνόμω, θὰ τὴν βάλωμεν νὰ πλαγιάξῃ ἔς τὸ κρεββατάκι τῆς Οὐρανίας.

Μετὰ τὰς νενομισμένας διατυπώσεις ἡ κυρία Φαβροῦ ἀπεχώρησε φέρουσα ἐν ἀγκάλαις τὴν Μαρκέλλαν κοιμωμένην. Πλείστοι δὲ καὶ μάλιστα πλείστοι, τῶν ἔξω τοῦ ἀστυνομικοῦ τμήματος συνηθισμένων ἠθέλησαν νὰ τὴν φιλοδώρησωσιν. Ἄλλ' ἐκείνη εἶπε μεθ' ὑπερφανίας·

— Δόστε τα εἰς τὸν ἀστυνόμον νὰ τα καταθέσῃ διὰ τὸ κορίτσι. Ἐμεῖς αὐτὸ πού κάμνομεν τὸ κάμνομεν ἀπὸ τὸ ἐοῖκό μας.

Μετὰ μίαν ὥραν ἡ Μαρκέλλα ὑπνωττεν ἡσύχως ἐν τῇ λευκῇ κλίνῃ τοῦ τεθνεῶτος παιδιοῦ, ἡ δὲ Λουίζα ἔγουσα τὴν κλίνην της ἀπέναντι, ὕψωνε τὴν κεφαλὴν ἐκ διαλειμμάτων ἵνα βεβαιωθῇ ἐάν εἶνε ἐκεῖ ἡ μικρὰ· τοσοῦτον τὴ ἐφαίνετο τὸ πρᾶγμα εὐαρεστότατον καὶ ἀπίστευτον.

— Ὅλα καλὰ, εἶπε στενάζουσα ἡ κυρία

Φαβροῦ, μὰ τί θὰ τοῦ εἰποῦμεν αὐριον ὅταν ζητήσῃ τὴν μητέρα του;

Δ'

Τὴν ἐπιούσαν περὶ τὴν δευτέραν ὥραν ὁ Σίμος Μονφόρτ ἦτο ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ καθ' ἣν στιγμὴν ἐφθασεν ἡ ἐκ Παρισίων ἀμαξοστοιχία. Στηριζόμενος ἐπὶ τῶν ξυλίνων κιγκλίδων αἰτινες κλείουσι τὴν αὐλὴν, παρετήρει τὰς ἀμάξας τῆς ἀμαξοστοιχίας, αἵτινες ἤρχοντο ἐλαττοῦσαι βαθμηδὸν τὸν δρόμον των καὶ συγκρουόμεναι ἐλαφρῶς μετὰ τριγμοῦ ὀξυτάτου. Ἡ ἀτμομηχανὴ ἐστάθη πρὸ τοῦ Σίμου, ὁ θερμαστής καὶ ὁ μηχανικός κατέβησαν, οἱ ἐπὶ τῆς ἀποθήκης ἤρχισαν νὰ ἐκφορτώνωσι τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὰ λοιπὰ πράγματα τῶν ἐπιβατῶν, καὶ εἰς πᾶσας τὰς θυρίδας τῶν ἀμαξῶν ἐπεφάνθησαν καταπεπονημένα πρόσωπα· οἱ ἐπιβάται προβάλλοντες μετὰ πολλῆς προσοχῆς τοὺς πόδας, κατέβησαν εἰς τὸν σταθμὸν, ἔπειτα δὲ στραφέντες παρέλαβον τὰ πράγματά των, καὶ αἱ μητέρες ἐπήραν εἰς τὰς ἀγκάλας των καὶ κατέβησαν κατὰ γῆς· παιδιὰ κλαυθυρίζοντα..

Ὁ Σίμος ἐξηκολούθει παρατηρῶν τοὺς ἐπιβάτας διερχομένους πρὸ αὐτοῦ. Καὶ ἀφ' οὐ ὁ ἔσχατος τῶν ἐπιβατῶν διήλθεν, ὁ Σίμος ἀνέμενεν ἔτι. Ἦσαν ἐκεῖ τὰ λεωφορεῖα πάντων τῶν ξενοδοχείων, ἠρεύνησε πάντα ἀνωφελῶς. Εἰσῆλθεν ἔπειτα εἰς τὸν σταθμὸν καὶ ἠρώτησε τὸν ὀδηγόν, ὅστις ἔχων ἀνὰ χεῖρας διάφορα χαρτῖα ἔτρεχεν ἄνω κάτω μετὰ σπουδῆς.

— Δὲν εἶχατε μέσα μίαν νέαν με ἕνα κοριτσάκι; τὸν ἠρώτησε.

Ἄλλ' ὁ ὑπάλληλός τον παρετήρησεν ἐμβρόντητος.

— Γυναῖκες με κοριτσάκια ἄλλο τίποτα! τί θέλεις;

— Μιὰ γυναῖκα με σκοῦρο φόρεμα μ' ἕνα εὐμορφο κοριτσάκι τριῶν μισοῦ ἐτῶν. Δὲν ἔτυχε τίποτα ἔς τὸν δρόμον.

— Τὸ παραμικρόν.

— Μήπως ἀναγκάσθηκα, ποῖος ξέρει διὰ ποῖαν αἰτίαν, νὰ καταβιοῦν πουθενά;

— Δὲν μούπαν τίποτε, δὲν εἰξέρω. Καὶ ἂν κατέβηκα, ἠέλησαν καὶ κατέβηκαν.

Καὶ ὁ ὑπάλληλος ἀπῆλθε σπεύδων. Ὁ Σίμος ἀπέμεινεν ἀκίνητος, ταραττόμενος ὑπὸ συγκεκριμένων διαλογισμῶν, οἵτινες εἰσέδουν εἰς τὴν καρδίαν του ὡς αἴχμηρὰ καρφία.

— Καὶ πότε θὰ ξανάλθῃ ἀπὸ τὸ Παρίσι; ἠρώτησέ τινα.

— Ὡς τὰς πέντε.

Ὁ Σίμος ἀπεμακρύνθη βραδέως, λέγων καθ' ἑαυτόν.

— Δὲν θὰ πρόφθασεν ἀλλὰ ἔμπορῶς νὰ μου τηλεγραφήσῃ, προσέθηκε μετὰ πικρίας.

Ἄλλ' αἴφνης ἐνθυμεῖται ὅτι δὲν ἔδωκεν εἰς

τὴν γυναῖκά του σημείωσιν τῆς διευθύνσεώς του, καὶ ὕψωσε τοὺς ὤμους ἐξ ἀναγκαστικῆς διὰ τὴν ἀπερισκεψίας του.

— Πρέπει νὰ περιμένω ὡς τὰς πέντε, εἶπε, χωρὶς ἄλλο δὲν ἐπρόφθασαν. Ἔτσι εἶν' ἡ γυναῖκες.

— Ἐστῆμαινον ἤδη τρεῖς ὥραι, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πράκτορα δὲν εἶχεν ἴδῃ τὸ πρῶτ.

— Ἐ, ἐσκέφθη; τὸν ἠρώτησεν ὁ πράκτωρ.

— Μάλιστα, κύριε, εἶμαι σύμφωνος, ἀπεκρίθη ὁ Σίμος.

— Πρέπει νὰ ἀναχωρήσης αὐριοὺς τὸ πρῶτ, — δῆλα δὴ τὴν νύκτα.

— Τὸ ἔκαμ' ἀπόφασιν.

— Παρατήρησε ὅτι ἡ θέσις εἶνε καλή. Ἐξ χιλιάδες φράγκα εἶνε ἀσφαλισμένα καὶ μερίδιον εἰς τὴν ἐπιχείρησιν.

— Τὸ ἔξέρω.

— Κάτι! δὲν σε βλέπω τόσο προθύμον ὅπως τὸ πρῶτ τὸ πρῶτ ἦσσαν ὅλος φωτιὰ καὶ φλόγα. Τρέχει τίποτε;

— Ἐφέρετε, ἤμου εἰς τὸν σιδηρόδρομον, ἐπερίμενα τὴν γυναῖκά μου καὶ φαίνεται δὲν θὰ ἐπρόφθασε.

— Νά τα! Τοῦτο γίνεται καθ' ἡμέραν. Ὠραία δουλειά! Σὲ συμβουλεύω νὰ πᾶς νὰ πιάσης θέσιν εἰς τὸ πλοῖον.

— Ἐπιασα.

— Κύτταξε νὰ μὴ ἀργοπορήσης καὶ χάσης καὶ τὸ ταξίδι, καὶ τὸ χειρότερο, θὰ πάρῃ ἄλλος τὴν θέσιν πού σε ὑπεσχέθη. διότι τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολήν. τῶρα θὰ τηλεγραφῆσω ὅτι ἐφθασες, καὶ ἡ ὑπόθεσις παίρνει τέλος.

— Πολὺ καλά, κύριε.

— Τῶρα νὰ σου δώσω τὴν προκηρυχθεῖσαν προκαταβολήν, ὑπέλαβεν ὁ πράκτωρ ἐξάγων ἐκ τοῦ συρταρίου του γραμμάτιον τραπεζικόν. Τὴν ὥραν τοῦ ἀπόπλου θὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ ἐκεῖ, ὅπως πάντοτε. Ἔως τότε κύτταξε νὰ εὔρησ τὴν γυναῖκά σου.

Καὶ ὁ γέλως ὁ συνοδεύων τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ πράκτορος ἀντήχησε πενήτως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Σίμου. Ὑπέγραψε τὸ συμφωνητικόν, ἔδωκεν ἀπόδειξιν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπεχώρησε κατηφῆς καὶ σύννους ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε.

Ἡ ὥρα ἦτο 3, 30'. Ὁ Σίμος δὲν ἐτόλμα νὰ ἐπανέλθῃ παρευθὺς εἰς τὸν σταθμὸν ἐξηκολούθησε βαδίζων βραδέως πρὸς τὴν ὄχθην μεγάλῃς τινὸς δεξαμενῆς, ἧτις ἐπειδὴ ἐπισκευάζετο ἦτο ξηρά. Ἡ ὄσμη τῆς ἰλύος ἤρχετο εἰς τοὺς ῥόθωνάς του, ἀλλ' αὐτὸς οὐδεμίαν ἔδιδε προσοχήν· διότι τὸ ἔρημον ἐκεῖνο μέρος, ὑπερ τοσοῦτον διέφερε κατὰ τὴν πολυανθρωπίαν τῶν ἄλλων ὁμοίων μερῶν, συνεφώνει πρὸς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ κατάστασιν.

τὴν δ' ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὅτι ἡ Μαρία δὲν

εἶχε προφθάσῃ· ἡ ἀπλουστάτη αὐτὴ ἐξηγήσας δὲν ἦτο ἱκανὴ νὰ τον ἀναπαύσῃ. Ἀκουσίως δὲ αὐτοῦ μυρία σκηναὶ ἀνιαραὶ καὶ λυπηραὶ ἀνέδον ἐκ τοῦ παρελθόντος του καὶ ἴσταντο ἐνώπιόν του ὡς φάσματα.

Ποσάκις τῷ εἶχεν εἶπη ἡ Μαρία «τὴν ἐδαρέθηκα αὐτὴν τὴν ζωὴν!»

Καὶ ἀληθῶς ἠδύνατο νὰ τὴν εἶχε βαρυνθῇ, διότι ἡ ζωὴ οὐδέποτε εἶχε φανῆ πρὸς αὐτοὺς μειδιῶσα. Ἴσως ἡ Μαρία πτοηθεῖσα ὑπεχώρησε πρὸ τοῦ μακροῦ ταξιδίου, πρὸ τοῦ ἀτέρμονος ἐκείνου ἐκπατρισμοῦ, πρὸ τῶν δυσχερειῶν καὶ τῆς ἀνεκφράστου ἀγωνίας, ἅτινα παρακολουθοῦσι τὰς τοιαύτας ἀποδημίας.

— Πηγαίνω λοιπὸν ἐγὼ, μόνος μου! εἶπε μετὰ φωνῆς αὐστηρᾶς. Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἡ ἐσωτερικὴ τῆς ψυχῆς του φωνή. Ἀλλὰ σὺ εἰξεύρεις πού ὑπάγεις, σὺ γινώσκεις ἀπὸ σήμερον μόνον ὅτι ὁ ἄρτος σου εἶνε ἐξησφαλισμένος, ὅτι ἔχεις ἐργασίαν, ὅτι οἱ προϊστάμενοί σου θὰ φέρωνται πρὸς σὲ ὡς πρὸς ἄνδρα ἐντιμὸν ἄξιον τῆς ὑπολήψεώς των. Ἄλλ' ἡ δύσμοιρος ἐκείνη νεαρὰ γυνὴ οὐδὲν τούτων γινώσκει. . . Καὶ ἐὰν εἶχε λιποθυμήσῃ; Ἐὰν τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως δὲν ἠσθάνθη πλέον θάρρος; Ἐὰν ὁ Σίμος εἶχε καταστήσῃ τὸν βίον τῆς τοσοῦτον δυστυχῆ, ὥστε προετίμησε τὴν μοναξίαν μετὰ τοῦ τέκνου τῆς;

Ἐνθυμηθεῖς ὁ Σίμος τὸ παιδίον, συνέσπασε τὰς πυγμὰς δάκνων τὰ χεῖλη του. Δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ του πάρῃ τὸ παιδίον! Ἡ Μαρκέλλα ἦτο ἰδική του τοῦλάχιστον ὅσον καὶ ἰδική τῆς. Τὸ παιδίον!

Καὶ ὤρμησε σχεδὸν τρέχων πρὸς τὸν σταθμὸν. Καὶ ναὶ μὲν δὲν ἦτο ἡ ὥρα, ἀλλ' ἔνοιε ὅτι ἐκεῖ πλησίον ὦν, θὰ ἠσθάνετο ὀλιγώτερον τὴν κατατρυχουσαν αὐτὸν δεινὴν ἀβεβαιότητα.

Ἴδων δὲ τὸ ὠρολόγιον ἀνεκουρίσθη ὀλίγον καίτοι τῷ ἐδείκνυεν ὅτι ὤφειλε νὰ περιμείνῃ πολλὴν ἔτι ὥραν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠθέλε νὰ καταστῇ θέαμα τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀργῶν τῶν ἐν τῷ σταθμῷ περιπλανωμένων, ἀνεζήτησε γωνίαν τινὴ ἤρεμον, καὶ καθίσας ἐπὶ λίθου ἐπανέλαβε τὸ ρεῦμα τῶν διαλογισμῶν του.

Τί δὲ τὸ θαυμαστόν, ἐὰν ἡ Μαρία διανοήθη ποτὲ νὰ τον παραιτήσῃ; Ἐπειδὴ ἦτο δεξιωτάτη εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα, θὰ εὔρισκε πάντοτε τρόπον νὰ πορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἑαυτῆς τε καὶ τοῦ τέκνου τῆς. Ἀλλὰ διατί νὰ μὴ το εἶπη ποτὲ εἰς αὐτὸν; Ἐπιπλήξεις ἔστω καὶ πικραῖ, ἔστω καὶ ἄδικαι, δὲν θὰ ἦσαν πολλὴν προτιμότεραι τῆς σιγῆς ἐκείνης τῆς περιφρονητικῆς, τῆς σχεδὸν ἐχθρικῆς, ἣν ἡ Μαρία ἐτήρει εὐρισκομένη πλησίον του;

Ὅπτασία τις πρὸ πολλοῦ ἐξηφραμισμένη τῆς μνήμης του, ἀνέτειλεν ἀπὸ τοῦ ὀμιγλώδους παρελθόντος. Εἶδε τὴν εἰκόνα τῆς γυναικὸς του βραδέως προκύπτουσαν καὶ ἀναφανομένην, ὅποια

ἦτο πάλαι ποτὲ, καλημένην πρὸ τοῦ τραπεζίου τῆς καὶ ἐργαζομένην. Ῥάπτουσα μεθ' ὑπομονῆς ἀνώψωνε πρὸς αὐτὸν ἐκ διαλειμμάτων τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις γαληνῶς στοργῆς· τὰ χεῖλη τῆς οἰκνοῖοντο, ἀπέτεινε πρὸς αὐτὸν ἐρώτησιν τινα καὶ ἀνέμενε τὴν ἀπόκρισιν, ἔχουσα τὴν χεῖρα μετὰ τῆς βελόνης μετέωρον καὶ τὸ πρόσωπον ἐρωτηματικόν. . . Ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίνετο λακωνικώτατα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀποτόμως. . .

Ἡ χεὶρ τῆς ἐπίπετε πάλιν ἐπὶ τοῦ ῥαπτομένου ὑφάσματος, ἡ κεφαλὴ ἐκλινε ταπεινῶς χαμηλότερον καὶ ἡ σιγὴ ἐπεκράτει ἐν τῷ μικρῷ ὀμακτίῳ, ὅπερ ἦτο ἀπρόσιτον εἰς τὴν πνοὴν τοῦ χειμῶνος, ἀπρόσιτον εἰς τοὺς ἔξωθεν θορύβους.

Καὶ ἡ σιγηλὴ γυνὴ παρεδίδοτο εἰς διαλογισμοὺς. Ἀλλὰ τί διελογίζετο κατὰ τὰς ἀρώνους ταύτας ὥρας, τὰς τοσοῦτον μακρὰς, τὰς τοσοῦτον μονοτόνους; Ἐν ᾧ δὲ κατεγίνετο ἐκεῖνος εἰς τὰς ἐργασίας του, αἵτινες ἱκανοποιοῦν τὴν διάνοιάν του καὶ ἀναμφιβόλως καὶ τὴν καρδίαν του, χαίρων ἐπὶ τῇ ἐκάστοτε κατανικωμένῃ δυσκολίᾳ, κινούμενος ὑπὸ τῆς ὀρέξεως τοῦ δέναι, ὅποιά τινα ὄνειρα ἠδύνατο νὰ εὐφράνωσι καὶ νὰ διασκεδάσωσι τὴν γυναῖκα, ἧτις δὲν ἦτο ἀκόμη μήτηρ καὶ ἧτις τοσοῦτον ὀλίγον εἶχε γνωρίσῃ τὴν πατρικὴν στοργήν;

Τοιαύτην ἐρώτησιν νὰ ἀποτεινῇ πρὸς ἑαυτὸν ὁ σύζυγος δὲν ἠδύνατο βεβαίως κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, καθήμενος ἐν γωνίᾳ ὀδοῦ ἀγνωστοῦ πόλεως! τότε ὤφειλε, τότε, πρὶν ἐνσκήψωσιν αἱ δυστυχίαι, πρὶν περιπέση εἰς σφάλματα, ὅτε ἡ ἀμοιβαία τῶν συζύγων πεποίθησις ἦτο τοσοῦτον φυσικὴ! Ἀλλ' αὐτὸς οὐδέποτε εἶχεν αἰσθανθῆ τὴν τοιαύτην ἀνάγκην· καὶ πρὸς τί; μὴ δὲν ἦτο βέβαιος περὶ τῆς χρηστοτάτης καὶ ἐντίμου συζύγου του; Ἡτό ποτε δυνατόν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ συζύγου τῆς νὰ διαγορηθῇ τι, ἡ διαγέστατον καὶ εἰλικρινέστατον ἔχουσα τὸ βλέμμα γυνῆ;

Ὁ Σίμος εἶπε καθ' ἑαυτὸν, καὶ τοῦτο εἶνε ἀληθέστατον, ὅτι ἐν τῇ φαινομένῃ ἐκείνῃ τραχύτητι τῶν τρόπων του, ἐν ἐκείνῃ τῇ ὄψει ἀδιαφορίᾳ πρὸς τὴν γυναῖκά του, ἐνυπῆρχε πολλὴ ἐκτίμησις καὶ ἀγάπη πραγματικὴ.

Ναὶ, ἀλλ' ἐκείνη δὲν εἶχεν εἶδῃσιν! Ἐκείνη οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπεν, ἢ τὸ περικάλυμμα, γυνὴ δύσμοιρος, κατατελλιμμένη καὶ καταπεπονημένη! Πόσῃν εἶχε χρεῖαν νὰ μάθῃ τὰ μύχια τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνδρὸς τοῦ καθιστώμενος αὐτὴν δυστυχῆ καὶ ὅμως ἀγαπῶντος αὐτήν!

Ὁ Σίμος ἐξέβαλε στεναγμὸν ἀνκουφίτεως. Διότι ὅπως δὴποτε, ὑπῆρχεν ἔτι ἐλπίς σωτηρίας. Ναὶ μὲν ἡ Μαρία ὑπέφερε πολλά, ἀλλ' οὗτος εἶχεν ἤδη ἀποφασίσῃ νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ σφάλματά του. Θὰ ἀποθῆ καλὸς σύζυγος, ἀρ' οὐ ἦδη συνησθάνθη τὴν κατάστασιν του· τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς, οὐδὲν ἄλλο εἶχε συμβῆ ἢ ἀπλῆ τις παρανόησις, καὶ τὰ τοιαῦτα πράγματα εὐκόλως

διορθοῦνται. Ἐπὶ τῆς ξένης γῆς συνεσφιγμένοι καὶ οἱ τρεῖς, δὲν θὰ ἀσθάνωνται πολὺ τὰ δεινὰ τῆς ἐξορίας· θὰ ἀγαπῶνται ἔτι μᾶλλον, θὰ γνωρίσωσιν ἀλλήλους πλειότερον, τοὺς τρεῖς αὐτοὺς μόνον ἔχοντες πατρίδα καὶ οἰκογένειαν!

Τὸ ὠρολόγιον ἐσήμανε τρεῖς τέταρτα. Ὁ δὲ Σίμος ἐπιβάλλων βραδύ βῆμα εἰς τοὺς ἀνώπομῶνους πόδας του, ἦλθε καὶ ἐστάθη ἐκεῖ ὅπου ἴστατο ἀναμένων καὶ πρὸ τῆς μεσημβρίας, διότι ἐμελλεν ἤδη νὰ ἔλθῃ ἡ Μαρία, καὶ δὲν θὰ τὴν ἐπιπλήξῃ διὰ τὴν βραδύτητά τῆς τοσαύτην χαρὰν ἠσθάνετο διότι ἐμελλε νὰ τὴν ἐπανίδῃ.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΤΙ ΔΙΑΦΕΡΕΙ Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

Τὸ στενὸν τοῦ χώρου τοῦ ἐν τῷ Δελτίῳ ὠρισμένου διὰ τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς «Ἐστίας» μᾶς ἠνάγκασε νὰ καταχωρίσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἱστορικὴν ταύτην σημείωσιν, ἧτις ἐξεπονήθη ὡς ἀπάντησις εἰς ἀναγνώστην τῆς Ἐστίας ἐρωτήσαντα τί διαφέρει ὁ αὐτοκρατορικὸς τίτλος τοῦ βασιλικοῦ.

Οὔτε κράτους ἑκτασιν μεγαλύτεραν ὑποδηλοῖ ἡ αὐτοκρατορικὴ προσωπικὴ οὔτε ἐξουσίαν τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος μᾶλλον ἀπεριόριστον ἐκ λόγων μόνον ἱστορικῶν προέρχεται τὸ ὅτι τινὲς μὲν τῶν ἡγεμόνων ὀνομάζονται αὐτοκράτορες, οἱ δὲ πλείονες βασιλεῖς. Ἄν δὲ τὰ κράτη, ὧν οἱ ἡγεμόνες ἔχουσι τὸν αὐτοκρατορικὸν τίτλον εἶνε ἐκ τῶν διασημότερων, τοῦτο οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν προσωπικὴν τοῦ ἄρχοντος, διότι ἄλλα πάλιν κράτη ἴσα πρὸς ἐκεῖνα κατὰ τὴν δύναμιν ἢ καὶ ἰσχυρότερα κυβερνοῦνται ὑπὸ βασιλέως, βασιλεῖς δὲ ἀνέκαθεν καὶ κοινῶς ἐπιποροῦντο οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες τῶν μὴ δημοκρατουμένων πολιτειῶν.

Τρεῖς ἐκ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἡγεμόνων ἔχουσι κυρίως τὸν αὐτοκρατορικὸν τίτλον, εἶνε δ' οὗτοι ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, ὁ τῆς Γερμανίας καὶ ὁ τῆς Ρωσίας. Εἰς τούτους δὲ προσητέος ὁ σουλτάνος τῶν Ὀθωμανῶν, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἀξίωμα ἐθεωρήθη ὡς τι ἀντίστοιχον πρὸς τὸ αὐτοκρατορικόν. Ἐν δὲ τῇ Ἀμερικῇ ἔχομεν ἕνα αὐτοκράτορα, τὸν τῆς Βραζιλίας. Πλὴν δὲ τούτων ὁ λόγος θὰ μᾶς φέρῃ νὰ ὀμιλήσωμεν περὶ τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις καὶ αὐτὸς εἶχεν ἐν Γαλλίᾳ προσλάβει τὴν αὐτοκρατορικὴν προσωπικὴν καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ Μεξικῷ ἰδρυθείσης βραχυβίου αὐτοκρατορίας.

Ἡ λέξις αὐτοκράτωρ κατὰ τὴν περὶ ἧς ἐνταῦθα ὁ λόγος σημασίαν εἶνε κυρίως μετάφρασις τῆς λατινικῆς λέξεως *imperator*, ἧτις ἐσήμαινε τὸν ἔχοντα τὴν ἀρχὴν (τὸ ἰμπερίον), τὸν στρα-

τηγόν, μάλιστα δὲ τὸν νικηρορήσαντα καὶ λαβόντα τὸ δικαίωμα νὰ τελέσῃ θρίαμβον. Πλὴν ὅμως τῆς σημασίας τῆς ταύτης προσέλαβε καὶ ἄλλην ἢ λέξις, ὅτε ἡ ῥωμαϊκὴ σύγκλητος ἀπένευσε τὸν τίτλον τοῦ ἱμπεράτωρος εἰς τὸν Ἰούλιον Καίσαρα ὄχι πρόσκαιρον καὶ ἐπὶ ὠρισμένῳ θριάμβῳ ὡς πρὸ τοῦ, ἀλλ' ἰσόβιον καὶ μεταβιβαστικόν καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους του. Εἶχε δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἴδιον ὁ εἰς τὸν Καίσαρα ἀποδοθεὶς ὑπὸ τῆς συγκλήτου τίτλος ὅτι προετάσσετο τοῦ ὀνόματος, ἐν ᾧ πρότερον τὸ ἱμπεράτωρ ἐπετάσσετο. Ὅθεν ἦτο κυρίως τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς δηλωτικὴ ἡ προσωνομία αὐτῆ τοῦ Καίσαρος. Ἀλλ' ἐτι μᾶλλον καὶ καθαρώτερον προσέλαβεν ἡ λέξις αὐτοκράτωρ τὴν ἣν σχεδὸν ἔχει καὶ τώρα δύναμιν ἀπὸ Αὐγούστου, ὅστις καὶ κυρίως εἶνε ὁ πρῶτος τῶν Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ. Οὗτος ποθήσας μὲν τὴν βασιλείαν, πεισθεὶς ὅμως ὅτι μετὰ δυσαρρεσκείας θὰ ἔκρουεν ὁ ἄσπιλος τὸ βασιλικὸν ὄνομα, συνεκέντρωσε μὲν εἰς τὰς χεῖράς του πᾶσαν ἀληθῶς τὴν ἐξουσίαν, δὲν ἠθέλησε δὲ βασιλεὺς νὰ ὀνομασθῆ, ἀλλ' ἱμπεράτωρ μόνον. Ἐκτοτε οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες οὕτως ὠνομάζοντο, παραπλησίως δὲ, ὅπως εἶνε φυσικόν, καὶ οἱ Βυζαντινοὶ οἱ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστοὶ βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες Ῥωμαίων, ἀντιτιθέμενοι μάλιστα εἰς τοὺς ἀλλοθινοὺς καὶ βαρβάρους ῥήγας.

Ἐκ τῶν ῥηθέντων γίνεται φανερόν ὅτι καταβληθέντος τῷ 476 ὑπὸ τοῦ Ὀδοάκρου τοῦ κατὰ τὴν Δύσιν ῥωμαϊκοῦ κράτους, ἐξέλιπεν ἐκεῖθεν καὶ ὁ αὐτοκρατορικὸς τίτλος καὶ ἔμεινε μόνον ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅπου ὅμως συνεξεφέρετο μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ βασιλικὸς καὶ ὑπερίσχυε μάλιστα οὕτως παρὰ τῷ λαῷ ὡς ἐλλητικώτερος. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ δὲ ὁ αὐτοκρατορικὸς τίτλος διατηρήθη μέχρι τοῦ 1453.

Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῶν Φράγκων Κάρολος ὁ μέγας ἦτο Καρλομάγνος φθάσας ἐν ἔτει 800 εἰς τὸ κατακόρυφον σημεῖον τῆς δυνάμεως καὶ τῆς δόξης ἠθέλησε νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν ἐπὶ ἡμίσειαν σχεδὸν ἑκατονταετηρίδα ἀργούσαν αὐτοκρατορικὴν προσωνομίαν ἐν τῇ Δύσει ὡς τις κληρονόμος τῶν Ῥωμαίων, καὶ δὴ ἐστέρφη ὑπὸ τοῦ Πάππα Λέοντος τοῦ Γ' αὐτοκράτωρ τῆς Δύσεως καὶ μετεβίβασε τὸν τίτλον καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Ἀλλ' ἤδη ἀπὸ τοῦ 888 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου ἐν Γερμανίᾳ Καρολίδου Καρόλου τοῦ Παχέως ἐξέλιπε κυρίως εἰπεῖν πάλιν ἐν τῇ Δύσει ὁ αὐτοκρατορικὸς τίτλος ἢ ὑπὸ πολλῶν ἡμφισθητέιτο μέχρι τοῦ ἔτους 962, ὅτε Ὁθων ὁ μέγας γενόμενος κύριος τῆς Ἰταλίας ἀνέλαβεν αὐτὸν ὁριστικῶς, ἔκτοτε δὲ τὸ Γερμανικὸν κράτος ἐπισήμως ὠνομάσθη Ἁγίου ῥωμαϊκὸν κράτος τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους, οἱ δὲ ἡγεμόνες αὐτοῦ Γερμανοὶ αὐτοκράτορες, ὄχι δὲ πλέον αὐτοκράτορες τῆς Δύσεως, ὡς οἱ Καρολίδαι.

Οἱ διάδοχοι τοῦ Ὁθωνος διατήρησαν τὴν αὐ-

τοκρατορικὴν προσωνομίαν μέχρι τοῦ 1806, ὅτε ὁ Ναπολέων ὁ μέγας διέλυσε τὴν γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν, ὁ δὲ τότε αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος ὁ Β' περιορισθεὶς εἰς τὰς κληρονομικὰς αὐτοῦ κτήσεις ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τὸ ὄνομα Φραγκίσκος ὁ Α' ὡς αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, διότι ἡ γερμανικὴ αὐτοκρατορία αἰρετὴ οὕσα τὸ πρῶτον εἶχε γείνει ἀπὸ τοῦ 1438 ἐπὶ Ἀλβέρτου τοῦ Β' κληρονομικὴ εἰς τὸν Ἀψβουργικὸν οἶκον τῆς Αὐστρίας. Ἀπὸ τοῦ 1806 λοιπὸν χρονολογεῖται ἡ νέα αὐστριακὴ αὐτοκρατορία, τρεῖς μέχρι τοῦδε σχεῦστα αὐτοκράτορες, τὸν Φραγκίσκον τὸν Α' (1806—1835), τὸν Φερδινάνδον τὸν Α' (1835—1848) καὶ τὸν νῦν βασιλεύοντα Φραγκίσκον Ἰωσήφ.

Ἀλλ' ἐν ἔτει 1870 ἀνακηρυχθέντος ἐν Βερσαλλίαις ἐν τῷ μέσῳ τῆς τότε ἐκ τοῦ πολέμου δόξης ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων αὐτοκράτορος τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας, ἐγένετο πάλιν ἡ Γερμανία αὐτοκρατορία καὶ ἀνέκτησε τὸν παλαιὸν τῆς ἡγεμονικὸν τίτλον, ὅστις ὠρίσθη νὰ εἶνε διαδοχικὸς εἰς τὸν οἶκον τῶν Χοχενζόλλερν. Οὕτω δὲ, διὰ τοὺς ἐκτεθέντας ἱστορικοὺς λόγους, ἔχομεν νῦν ἓνα αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας καὶ ἓνα τῆς Αὐστρίας.

Ἐν δὲ τῇ Ῥωσσίᾳ πρῶτος τῷ 1547 προσέλαβε τὸν τίτλον τοῦ κζάρου ἢ τζάρου, τούτεστι καίσαρος ἢ αὐτοκράτορος (ὅπως καὶ οἱ Γερμανοὶ διὰ τοῦ Kaiser μετέφρασαν τὸν αὐτοκρατορικὸν τίτλον) ὁ Ἰβάν ὁ Δ' ὁ Βασιλεῖςβιτς (οὗδ' Βασιλείου τοῦ Δ') ὁ ἐπικληθεὶς φοβερὸς. Ὁ τζάρος οὗτος ἐπιτυχῶς πολεμήσας πρὸς τοὺς Ταρτάρους, τοὺς Πολωνοὺς καὶ τοὺς Σουηδοὺς καὶ φοβερῶς κυβερνήσας τὴν Ῥωσσίαν, προήγαγεν οὐδὲν ἥττον ἐν τῇ πατρίδι τὰς τέχνας καὶ τὸν πολιτισμὸν, ὅσον ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους δυνατόν. Εἶνε δὲ λίαν πιθανόν ὅτι ὅπως ὁ Κάρολος ὁ μέγας, δι' οὗς εἶχε λόγους, ἠθέλησε νὰ δεῖξῃ ἐαυτὸν οἰονεὶ διάδοχον καὶ κληρονόμον τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Δύσεως προσλαμβάνων τὸν αὐτοκρατορικὸν τίτλον, οὕτω καὶ ὁ φοβερὸς Ἰβάν ἠθέλησε νὰ κληθῆ τζάρος κατὰ μίμησιν τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ἀνατολῆς ἦτοι τῶν Βυζαντινῶν.

Οἱ Ναπολέοντες τέλος ἐκλήθησαν ἐν Γαλλίᾳ αὐτοκράτορες καὶ ὄχι βασιλεῖς διὰ λόγον εὐνόητων. Ὁ μέγας Ναπολέων, γενόμενος τῷ 1804 μονάρχης μετὰ τὴν δεινὴν ἐκείνην τρικυμίαν τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ θέλων μάλιστα νὰ δεῖξῃ ὅτι αὐτὸς ἦτο οὕτως εἰπεῖν ἢ ἐνσάρκωσις τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης, δὲν ἦτο βέβαια πρέπον νὰ ὀνομασθῆ βασιλεὺς, ὅπως ὠνομάζοντο ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐξεπροσώπων τὰς ἀντιθέτους ἀρχάς. Ἀλλ' ὅμως δὲ καὶ δὲν ἦτο λίαν ἀγαπητὸν εἰς τὸν λαόν τὸ βασιλικὸν ὄνομα, ὁ δὲ Ναπολέων εὐρέθη κατὰ τοῦτο εἰς τὴν θέσιν ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὁ Καίσαρ καὶ ὁ Αὐγούστος, οὗς μάλιστα καὶ δὲν ἀπῆξίον νὰ μιμῆται ἐκάστοτε, αὐ-

τοὺς τε καὶ τὰ ῥωμαϊκὰ καθ' ὅλου πράγματα ἀπόδειξις δὲ ἐτι καὶ πρῶτος ὑπατος εἶχε ὀνομασθῆ πρὶν ἢ γείνη αὐτοκράτωρ.

Κατὰ μίμησιν πλέον τῶν ἀνωτέρω, προσέλαβον τὸν τοιοῦτον τίτλον καὶ ὅσοι ἄλλοι ἡγεμόνες ἐμνημονεύθησαν ἐν ἀρχῇ τῆς μικρᾶς ταύτης πραγματείας. Καὶ ἡ μὲν Βραζιλία τῷ 1500 ὑπὸ Πορτογάλλου ἀνακαλυφθεῖσα καὶ ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων τῷ 1654 μετὰ πολλὰς περιπετείας ἀνακτηθεῖσα ἀνήκεν ἀνεκῶθεν εἰς τὸ στέμμα τῆς Πορτογαλλίας, καὶ ἐκαλοῦντο μάλιστα οἱ βασιλεῖς τῆς χώρας ἐκεῖνης, οἱ ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Βραγαντίας, βασιλεῖς τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῆς Βραζιλίας. Ἐκβληθείσης τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῷ 1807 ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος ἐκ τῆς Εὐρώπης, κατέφυγεν αὐτὴ εἰς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ κράτους, τὴν Βραζιλίαν, ἀλλ' ὅτε τῷ 1821 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἡ Βραζιλία, μετὰ πολλὰ γεγονότα, ὧν ἡ ἐξιστόρησις δὲν ἔχει τόπον ἐνταῦθα, ἀνεκήρυξεν αὐτοκράτορα τὸν ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἴκου ἡγεμονοπαῖδα Πέδρον τὸν Α', πατέρα τοῦ νῦν αὐτοκράτορος.

Καὶ ἐν τῷ Μεξικῷ δὲ δις ἐγένεε προσπάθεια νὰ ἰδρυθῆ αὐτοκρατορικὴ ἀρχή. Τῷ 1822 ὁ πρῶτος ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἰσπανίας στρατηγὸς Αὐγούστινος Ἰτουρβίδης, κηρυχθεὶς κατὰ τῆς Ἰσπανικῆς ἐν τῷ Μεξικῷ κυριαρχίας καὶ κατανικήσας τὸν Ἰσπανὸν ἀντιβασιλέα, ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ αὐτοκράτορος ὑπὸ τὸ ὄνομα Αὐγούστινος ὁ Α'. Ἀλλ' ἡ αὐτοκρατορία του δὲν διήρκεσε πολὺν χρόνον ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς τῷ 1823 κατέφυγεν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐκεῖθεν δὲ πλεύσας καὶ πάλιν εἰς τὸ Μεξικὸν συνελήφθη καὶ ἐτουφεκίσθη τῷ 1824 ἐν Σάν-Αντώνιο δὲ Παδίλλα. Ἀπῆλλάγη οὐδὲν ἥττον τὸ Μεξικὸν τῆς κυριαρχίας τῶν Ἰσπανῶν καὶ συνετάχθη εἰς δημοκρατίαν ὁμοσπονδιακὴν, ἀλλ' ἐπέπερωτο καὶ ἄλλος, ὡς πάλιν ὁ Ἰτουρβίδης. Εἶνε γνωστὰ τὰ κατὰ τὸν ἀτυχεῖ ἀρχιδούκα Μαξιμιλιανόν, ὃν ἠθέλησεν ὁ Ναπολέων ὁ Γ' νὰ ἐπιβάλλῃ ὡς αὐτοκράτορα τοῖς Μεξικανοῖς.

Ὁ δὲ τῶν Ὁθωμανῶν αὐτοκράτωρ ἐκλήθη οὕτω, ὡς ἐλέγομεν ἐν ἀρχῇ, διότι τρόπον τινα ἐθεωρήθη τὸ ἀξίωμα του ὡς τι ἀντίστοιχον πρὸς τὸ αὐτοκρατορικόν. Τὸ αὐτὸ ῥητέον καὶ περὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας καὶ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Μαρόκου.

Σ. Κ. Σ.

Ῥωμαῖος ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῶν φίλων ὅτι τὴν σὺφρονα αὐτοῦ γυναῖκα καὶ πλουσίαν καὶ ὠραίαν ἀπέπεμψε, προτείνας αὐτοῖς τὸ ὑπόδημα, εἶπε: «Καὶ τοῦτο εἶνε ὠραῖον καὶ καινουργές, ἀλλ' οὐδεὶς γνωρίζει ποῦ μὲ στενοχωρεῖ.»

ΤΟ ΜΗΛΟΝ

[Κατὰ μίμησιν τοῦ Théodore de Banville]

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ (μόνη.)

Λοιπὸν μ' ἐξεφορτώθηκε καὶ μοναχὴ μου μένω.

(Σπρίγγουσα περιπαθῶς τὸ μῆλον ἐπὶ τοῦ στήθους.)

Γιὰ ἔλα τώρα, μῆλό μου, μικρὸ, χαριτωμένο...
Τὶ μωρωδιά! Θάρρει κανεὶς πῶς σάν τὴν ἀναπνεύση
Κάνει φτερούγισα καὶ πετᾷ—

(Μετὰ μικρὰν σκέψιν.) Ποῖος ἔφει καὶ τί γεῦσι

Θεὶ νάχη!—Ἀχ, πῶς ἤθελα μιὰν ἄκρη νὰ δαγκάσω!

(Φερεὶ τὸ μῆλον πρὸς τὰ χεῖλη καὶ τὸ ἀποσύρει πάλιν βιαίως.)

Κι' ὁ ἔρκος μου;—Ἐκόντεψα τὸν ἔρκον νὰ ἐσχάσω.

(Θλιβερῶς στεναχούσα.)

Θὰ εἶν' ἀφράτο, ἐλδῶροσο, γλυκὸ γλυκὸ σάν μέλι.

(Μετ' ἀποφάσεως.)

Κι' ἂν εἶνε; τόχα τί μ' αὐτό; καθόλου δὲν με μέλει.

Ἄ, ναί, τὸ ἀπόφασισα ἀκέρως θὰ τάφισω.

Ἄφου τὸν ἔρκον ἔκανα, τὸν ἔρκον θὰ κρατήσω.

(Πρὸς τὸ μῆλον μετὰ στοργῆς.)

Ἡ Ἥρα θεὴ νὰ σὲ χαρῆ, θεὴ νὰ σὲ φάγ' ἢ Ἡρα

Κ' ἐγὼ γιὰ σκάσι μοναχὰ 'ς τὰ χεῖρά μου σὲ πῆρα.

(Ἐγγίζουσα τὸ μῆλον εἰς τὴν ἄκρην τῶν χειλέων.)

Ἀχ! μῆλο, μηλαράκι μου, μὲ τὸ γλυκὸ σου χρῶμα,

Μάγγιζεις ἔτσι καὶ θάρρως πῶς μοῦ φιλεῖς τὸ στόμα.

(Ἀκρωμένη δῆθεν τῆς φωνῆς αὐτοῦ.)

Θέλεις νὰ μὲ γελάσης ἔ, μὲ λόγια μαγεμμένα;

Ὅμως τοῦ κάκου δὲν περνοῦν τὰ μάγια σου 'ς

[ἔμένα.

(Δάκνει ἀειδίως τὸ μῆλον.)

Τὶ τρέλλα! Τώρα;

(Μετ' ἀδιαφορίας.)

Μὰ τὴν ἀφοῦ τὸ δάγκασα, τί βγαίνει κι' ἂν τάφισω;

(Καταβροχθίζει λαϊμάργως διόκληρον τὸ μῆλον.)

Καὶ ὁ Ἐρμῆς ποῦ θὰ ζητᾷ τὸ μῆλο νὰ τοῦ δώσω;

(Φιλαρέσκως μειδιῶσα.)

Αἶ, κάποιος τρόπος θαύρεθῃ γιὰ νὰ τον ἡμερώσω.

Ἐγὼ τὰ δύο τὰ μάτια μου καὶ τὸ γλυκὸ μου στόμα,

Καὶ σάν δὲν φθάνουν μόν' αὐτὰ—ἐγὼ 'χω κι' ἄλλ'

[ἀκόμα.

(Μετὰ πεποιθήσεως.)

Γυναῖκα πῶχει ἐμμορφισιά ὡσάν τὴν Ἀφροδίτη

Ὅλους τοὺς ἀνδρες ἡμπορεῖ νὰ σέρνῃ ἀπὸ τὴ μύτη.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ, ΕΡΜΗΣ.

ΕΡΜΗΣ (εἰσερχόμενος ἀκροποδητῆ.)

Ἄ, νὰ τὴν!—Καὶ μοῦ φαίνεται κάτι μασσᾷ 'ς τὸ

[στόμα,

Νὰ τῶφαγε τὸ μῆλό μου, ἢ μήπως τῶχῃ ἀκόμα;

Θὰ ἰδοῦμε...

ΑΦΡΟΔΙΤΗ (ἰδίᾳ.)

Τὴν κατάφερα περίφημα τοῦ χάχα,

Ποῦ νόμιζε πῶς ἔτσι δὰ θὰ μὲ γελοῦσε τάχα.

(Ίδουσα τὸν Ἑρμῆν.)
Μπα, ἦρθε;
(Πρὸς τὸν Ἑρμῆν χαριέντως.)
Κάτι γλήγορα;
ΕΡΜΗΣ (νωχελῶς).
Αἱ!..
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (τρυφερῶς)
Νᾶξερές, Ἑρμῆ μου,
Μὲ τί ἰδέαις πέρασα τὴν ὥρα μοναχὴ μου.
Μέσα 'ς αὐτὴ τὴ μοναξιά συλλογιζόμουν τόρα
Τὰ τόσα σου γλυκόλογα.
ΕΡΜΗΣ (ἐρωτοτρόπως.)
Καὶ ἦρθα μέσ' 'ς τὴν ὥρα
Νὰ πάρω τὴν συνέχεια καὶ νὰ σοῦ πῶ καὶ πάλι
Πῶς εἶμαι δοῦλος ταπεινός 'ς τρυφερά σου κάλλη.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (φιλαρέσκως.)
Τὰ λές μὲ τὴν καρδιά σου αὐτά, ἦ ἔτσι γιὰ παιγνίδια,
'Σ ὅποια γυναῖκα βρῆς ἔμπροστά της τραγουδᾷς
(τὰ ἴδια;
ΕΡΜΗΣ (θερμῶς).
Μέσ' 'ς τὴν καρδιά μου ἐκεῖ βαθεῖα θαύρης τὴ ζω-
(γραφιὰ σου!
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (εἰρωνικῶς).
Δὲν ἔχεις στήθη γνάβια νὰ ἰδῶ μέσ' 'ς τὴν καρ-
(διά σου.
ΕΡΜΗΣ
'Αχ, Ἀφροδίτη σ' ἀγαπῶ.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
Αὐτάνε παραμύθια.
Μὰ γὼ τὰ τέτοις ψέμματα τὰ προτιμῶ ἀπ' ἀλήθεια.
ΕΡΜΗΣ
Σοῦ κάνω ἔρκο.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
'Οχι δά...
(Χασμωμένη μετὰ προσπεποιημένου νυσταγμοῦ.)
'Εκεῖ κοντὰ 'ς τὴ βρύσι
Θὰ πᾶ νὰ γείρω μὲ στιγμῆ, γιὰ νὰ μ' ἀποκοιμίση
Ἡ μυρωδιά ποῦ θὰ σκορποῦν τριγύρω τὰ λουλούδια
Καὶ νάχω γιὰ ναννούρισμα γλυκῶν πουλιῶν τρα-
(γούδια...
'Ωρα καλὴ σου!
ΕΡΜΗΣ (ἴδιζ.)
Δηλαδή!—Θεὸς νὰ σ' ἐξαποστείλω
Πρὶν κἄν προθᾶσης οὔτε γρὼ νὰ πῆς καὶ γιὰ τὸ μῆλο.
(Πρὸς τὴν Ἀφροδίτην τρυφερῶς.)
Γιὰ δόσε νὰ φιλήσω κἄν τὰ κρινοδάκτυλά σου.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (ὑπεροπτικῶς).
'Α, πῆρες θάρρος, κύρ Ἑρμῆ! μὴ βιάζεσαι, γιὰ στάσου,
Κ' ἐλεημοσύνη τὰ φιλιὰ δὲν δίνω 'ς τὸν καθένα.
ΕΡΜΗΣ (ἐπιτακτικῶς).
Τότε τὸ μῆλό μου λοιπὸν νὰ δώσης καὶ 'ς ἐμένα!
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (προσποιουμένη ἀδιαφορίαν.)
Τί;...
ΕΡΜΗΣ
Κάνεις τὴν ἀνήξερη;
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (λαμπάνουσα ὕψος προσήνης.)
Εἰς ὅλη τὴ ζωὴ μου
Κανέναν δὲν μ' ἀγάπησε καθὼς ἐσὺ, Ἑρμῆ μου.
Μά, ἔξεις... τρέμω... δὲν τολμῶ...
ΕΡΜΗΣ
Τὸ μῆλο δός μου πίσω!

ΑΦΡΟΔΙΤΗ (μετὰ τρυφερῶς μελαγχολίας.)
Αἱ, τάχα τί; κ' ἂν μ' ἀγαπᾷς, κ' ἂν ἴσως σ' ἀγα-
(πήσω,
'Δίγον καιρὸ θάμαι εὐτυχής—μὰ σὺν θελήσης πάλι
Νὰ μ' ἀρνήθης εἰμένανε καὶ νάγαπήσης ἄλλη,
'Ἀπιστε, σὺ θεὸς νὰ πετᾷς 'ς τὴν ἀγκαλιά τὴν ἔενη
Κ' ἐγὼ θὰ μένω ἔρημη καὶ παραπονεμένη.
ΕΡΜΗΣ
Κοντολογίς καὶ γλήγορα τὸ μῆλο νὰ μοῦ δώσης.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (μετὰ προσπεποιημένης ἐκπλήξεως.)
Ποιὸ μῆλο;
ΕΡΜΗΣ
'Εκεῖνο ποῦθελες γιὰ νὰ τὸ καμαρώσης.
(Τείνων τὴν χεῖρα.)
Δός μου το.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (ὀργίλη.)
'Σ τὰ σωστά μιλεῖς καὶ μοῦ γυρεύεις πίσω
Τὸ μῆλο ποῦ σοῦ ζήτησα γιὰ...
(Μετὰ δισταγμῶν.)
'... γιὰ νὰ τὸ χαρίσω
'Σ τὸν ἔρωτά μου τὸν μικρὸ, παιγνίδι του νὰ τῶχη;
Μ' ἀφοῦ τὴν μιὰ φορὰ λές ναι καὶ τόρα πάλι ὄχι,
Κ' ἀφοῦ τὸ θέλεις καὶ καλά...
ΕΡΜΗΣ
Καὶ οὔτε νὰ προσμένω
'Ωρα πολλὴ δὲν ἔμπορῶ—δός μου το νὰ πηγαίνω.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (μετὰ πικρίας.)
'Αφοῦ τὸ μῆλο καὶ καλά ζητᾷς με τόση βία
Κ' ἐδέχασες αἰσθήματα, καῦμούς καὶ φλυαρία,
Κ' αὐτὰ π' ὡς τὸρ' ἀράδιαζες καὶ ζάλισης ταῦτιά μου,
'Αφοῦ τὸ μῆλο προτιμᾷς ἀπὸ τὸν ἔρωτά μου.
ΕΡΜΗΣ
'Α, ὄχι δά!...
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (κινουμένη ἵνα ἐρευνησῇ περὶ.)
Τότε λοιπὸν πᾶν κ' ἐγὼ νὰ ψάξω.
'Εδῶ τριγύρω 'ς τὰ κλαριά, 'ς τὰ χόρτα νὰ κυττάξω
Ποῦ τάφησα.—Μὰ πρόσδεε, καῦμένε, μὴν τολμήσης
'Ἄλλη φορὰ γιὰ ἔρωτα νὰ μοῦ ἔναμιλῆσης.
ΕΡΜΗΣ (ἴδιζ, ἀπεινωμένος.)
Τὴν ἔπαθα, γελάσθηκα.—Πολλὰς φορὰς τυχαίνει!
'Ενῶ περνοῦμε γιὰ ἔυπνοι νὰ βγοῦμε γελασμένοι.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (ὀργίλη.)
Δὲν θέλω νὰ πατήσης πλεῖσ' εἰς τὸ 'δικό μου σπίτι.
'Ψεῦτη καὶ λογιώτατε καὶ πρόστυχε μεσίτη!
ΕΡΜΗΣ (ἴδιζ κατηφῆς.)
Τὴν ἔπαθα!
(Βλέπει ἀφῆς κατὰ γῆς τοὺς μαύρους σπόρους τοῦ
μῆλου οὗς ἀπέπτυσεν ἡ Ἀφροδίτη.)
Μπα! τ' εἶν' αὐτὰ ῥιγμένα 'δῶ 'ς τὸ χῶμα;
(Συλλέγει τοὺς σπόρους ἀπεικῶν εἰρωνικῶς τὴν Ἀφροδίτην,
ἧτις ἐρευνᾷ ὅθεν εἰς τοὺς περὶ θάμνους.)
'Α, βέβαια θεὸς νάπεσαν ἀπὸ ὠραῖο στόμα.
(Πρὸς τὴν Ἀφροδίτην θριαμβευτικῶς.)
Τοῦ κάκου! μὴν κουράζετε τὰ μάτια σας, κυρία!
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (ἀνήσυχος.)
Γιατί;...
ΕΡΜΗΣ
Τὸ μῆλο πέθανε, οὔτε ἄφησεν ὕψος.
Τὰ μῆλα ζοῦν λίγο καιρὸ καὶ ὕστερα πεθαίνουν...
(Ἐπιδεικνύων τοὺς σπόρους ἐν τῇ ἀνοικτῇ παλάμῃ.)
Καὶ μοναχὴ ἐνθύμησι τὰ κόκκαλά τους μένουν.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ (ἔντρομος.)
'Α!.. τ' εἶν' αὐτά;
ΕΡΜΗΣ
Οἱ μάρτυρες ποῦ μαρτυροῦν καὶ λένε
Πῶς ἔφαγες τὸ μῆλό μου.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (ἰδέως μειδιῶσα.)
Αἱ δά καὶ σὺ, καῦμένε!
ΕΡΜΗΣ
'Α, ἔτσι!.. χώνεψες ἐσὺ τὸ μῆλο 'ς τὸ στομάχι
Καὶ δὲν σε μέλει ἂν τυχὸν εἰς τὴ 'δική μου βᾶχη
Χίλιας ἑυλαίας ἀχώνευται μετὰ τὸ χοντρό του ἔυλο
Θεὸς νὰ μετρήσῃ ὁ γέρο Ζεὺς σὺν πᾶσι δίχως μῆλο.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (συμπαθῶς.)
'Αχ, τὸν καῦμένο τὸν Ἑρμῆ!
ΕΡΜΗΣ
'Ἀλλὰ ἔμπορεῖς νὰ μάθης.
'Οτι καὶ σὺ χειρότερα κ' ἀπ' τὸν Ἑρμῆ θὰ πάθης.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (δειλῶς.)
Γιατί;
ΕΡΜΗΣ
Γιατί δὲν κράτησες τὸν ἔρκο πῶχης κἀνη-
'Σ τὰ μαῦρα τῆς Στυγὸς νερὰ ὠρκοθήκης!
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (παρκαλητικῶς.)
'Αχ! φθάνει...
ΕΡΜΗΣ
Ἑρμῆ μου, χάρι σοῦ ζητῶ.
Χάρες νὰ μὴ γυρέψης
Γλυκὸ ἦτανε σὺν τῶφαγες, ἔυνθ' ἂν τὸ χωνέψης.
'Α, ἔτσι; ἤθελες λοιπὸν τὸ μῆλο νὰ σοῦ δώσω
Καὶ ὅλα του τὰ ἔξοδα ἐγὼ νὰ τὰ πληρώσω.
Μ' αὐτὸ δὲν εἶνε δίκαιο, καὶ τὸ σωστό νὰ 'ποῦμε
'Αφοῦ κ' οἱ δύο μας φταίξαμε, θεὸς νὰ τὰ μοιρασθοῦμε.
(Κλαυθμηρῶς.)
Θεὸς νὰ μας στείλουν καὶ τοὺς δύο 'ς τὴν ἔρημη Σκυθία,
Μέσα 'ς τοὺς πάγους τοῦ Βορῆ ἀιώνια ἔξορία.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (ἐνθάκρως.)
Χάρι!...
ΕΡΜΗΣ (ῥιγῶν καὶ τρέμων.)
Τὶ χιόνια!... κρύσταλλα!... καὶ παγωμένο
[χῶμα!...
'Θὰ κάνω ἐσπαγιάσματα εἰς ὅλα μου τὸ σῶμα.
(Πρὸς τὴν Ἀφροδίτην.)
'Ομῶς καὶ σὺ, κακότυχη καὶ κακομοιρασμένη,
Δὲν θὰ περῆς ἐκεῖ ζωὴ με βόδα ζυμωμένη.
Δὲν θάχης μοσχομύριστα στρωσιδία νὰ πλαγιάζης.
Θεὸς νὰ ζαρώνης 'ς τὴ φωτιά καὶ θεὸς νὰ τρεμουλιάζης.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
(Καλύπτει περίλυπος τὴν μορφήν διὰ τῶν χειρῶν.)
ΕΡΜΗΣ (ἴδιζ, παρηχάρης.)
Τῆς τὴν κατάφερα καλὴ με τέχνη καὶ με γνώσι
Καὶ θέλοντας μὴ θέλοντας τὴ ζώνη θὰ μοῦ δώση.
'Ἀλήθεια δά δὲν ἔκανα γι' αὐτὸ καὶ λίγο κόπο
Καὶ οὔτε τῆς ἐφέροθκα με τόσο τίμον τρόπο.
Μὰ τί νὰ γείνη; βλέπετε, δὲν εἶνε καὶ ἄντροπὴ μου;
Καθέναν με τὴν τέχνην του—κ' ἐγὼ με τὴ 'δική μου.
Κ' ἂν εἶν' ἡ τέχνην μου κλειψιά, γιὰ τοῦτο δὲν ἐσπέφτει.
—Τὸ λέω, ναί: τέτοια κλειψιά κάνει τιμὴ 'ς τὸν
(κλέφτην.)
(Πρὸς τὴν Ἀφροδίτην μεγαλοφρονῶς.)
Μὴν κλαῖς καὶ μὴ συγχύδειςαι, ὠραία μου Κυρία,
'Σ ἀφίνω καὶ τὸν ἔρκο σου καὶ τὴν ἐπιπορκία.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (μετὰ χαρῆς.)
'Ἀλήθεια;
ΕΡΜΗΣ
'Ἀλήθεια!—Σ' ἀγαπῶ! τρελλάινωμαι γιὰ σένα
Θὰ πᾶν ἐξ αἰτίας σου 'ς ἐμὲ παγωμένα,
Μ' ἐγέλασες, δὲν μ' ἀγαπᾷς; ἐγ' ὅμως σὲ λατρεύω.
(ἴδιζ πονηρῶς.)
Κατακαυμένη, νᾶξερές σὺν τί σοῦ μαγειρεύω!...
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (συμπαθῶς.)
Θὰ εἶμ' ἐγὼ ἡ ἀφορμῆ, ποῦ θὰ σε τιμωρήσῃ
'Ο Ζεὺς!...
ΕΡΜΗΣ
Καὶ τί μ' αὐτό; Ἄν ἴσως με ἐυλίση;
Γιὰ τῆς ἐυλαίας του νὰ σοῦ πῶ καθόλου δὲν με
(μέλει:
'Αφοῦ τῆς τρώω γιὰ χάρι σου, θᾶνε γλυκιάς σὺν
(μέλι.
Μὰ κ' ἂν με στείλη μακρὰ 'ς τὰ χιόνια τῆς Σκυθίας.
Καὶ μέσ' 'ς τὰ βάθη τῆς πικρῆς καὶ μαύρης ἐρημίας
'Ολα καλὰ κ' ὅλα γλυκὰ θὰ φαίνωνται 'ς ἐμένα,
Σὺν ἔρω πῶς με συμπονεῖς καὶ μ' ἀγαπᾷς 'ς τὰ ἔνα.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (συγκεκριμένη.)
Κανέναν δὲν σ' ἐγνώρισεν ὡς τόρα τί ἀείζεις.
ΕΡΜΗΣ (μεθ' ὑπερτάτης ὑποκρισίας.)
'Εσὺ ποῦ με δοκίμασες μονάχα με γνωρίζεις.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (μετὰ ζήσεως.)
Θεὸς νὰ σε διώξουν οἱ θεοί, θὰ σε καταρασθοῦνε!
Καὶ ἡ αἰτία θᾶμ' ἐγὼ!..—'Α, ὄχι, θεὸς νὰ ἰδοῦνε
Πῶς δὲν με φθάνει ἄλλος κανεὶς 'ς τὴ μεγαλοδωρία.
Θέλεις τῆς Κύπρου τὸ νησί;—Σ' τὸ δίνω κατοικία!
Θέλεις τὴ Σαλαμῖνά μου;—Κ' αὐτὴ θὰ σ' τὴ χαρίσω.
ΕΡΜΗΣ (θλιβερῶς.)
Σ' εὐχαριστῶ μ' ἂν ἦτανε γιὰ χάρι νὰ ζητήσω,
'Εγὼ δὲν ἤθελα νησιά—ἤθελα κάτι ἄλλο,
'Απ' ὅλα αὐτὰ μικρότερο, κ' ἀπ' ὅλα πλεῖρ μεγάλο.
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
Μὴ θές τὰ σκουλαρίκια μου καὶ τὸ μαργαριτάρι
Πῶχ' 'ς τὰ χέρια, 'ς τὸ λαιμό;...
ΕΡΜΗΣ
Δὲν θέλω τέτοια χάρι.
Βλέπεις δὲν εἶνε τοῦ συρμοῦ ἀκόμα νὰ φοροῦμε
Κ' ἐμεῖς οἱ ἀσχημάνθρωποι καὶ οὔτε νὰ κρεμοῦμε
Τέτοια στολιδία ἀταίριαστα 'ς τὸ χέρι τὸ δικό μας
Καὶ 'ς τὰ μεγάλα μας ταῦτιά καὶ 'ς τὸ χονδρὸν
(λαιμό μας.)
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
Λοιπὸν τί θέλεις;
ΕΡΜΗΣ (φελίζων.)
'Η...θε...λα...
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
Μὴ λόγια μασσημένα
Τί θέλεις; λέγε· μήπως θές... τὴ ζώνη μου;... ἐμένα;
ΕΡΜΗΣ (μόλις καταστῆλων κρυγῆν θριάμβου.)
'Α!...
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
Τί λοιπὸν;
ΕΡΜΗΣ (μετὰ προσπεποιημένης ἀδιαφορίας.)
'Οχι, καλὴ τὴ ζώνη σου; τί τρέλλα!
ΑΦΡΟΔΙΤΗ (ἴδιζ.)
'Α, δὲν τη θέλει μητ' αὐτὴ.
(Πρὸς τὸν Ἑρμῆν.)
'Ερμῆ, γιὰ πᾶρ' τὴν—ἔλα,
Τὸ θέλω, σὲ παρακαλῶ. Πᾶρ' τὴν νὰ με θυμᾶσαι,
'Οταν 'ς τοὺς πάγους τοῦ Βορῆ ἐξόριστος θεὸς νᾶσαι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἔθιμα γάμου. α). Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἔθνεσιν. Οὐδεὶς Καραμανὸς ἠδύνατο νὰ νυμφευθῆ ἂν μὴ πρότερον ἐφόνευε τοῦλάχιστον ἓνα ἐχθρόν. Παρὰ τοῖς Μασσαγέταις ἐπεκράτει ἡ κοινοκτημοσύνη τῶν γυναικῶν. Ἐν Μηδίᾳ ἐθεωρεῖτο δυστύχημα, ἂν ἡ γυνὴ δὲν εἶχε τοῦλάχιστον πέντε ἀνδρας. Οἱ Θράκες ἐλάμβανον ἕως τεσσαράκοντα γυναῖκας· ἂν δὲ γυνὴ τις δὲν ἦτο εὐχарιστημένη, ἠδύνατο νὰ ἐλευθερωθῆ προσφέρουσα τὸ πρὸς τοῦτο ἀριζόμενον ἀντίτιμον. Οἱ Ἴθρες ἐκλείον μετὰ προηγούμενον συμπόσιον τὰς κόρας εἰς σκοτεινοὺς θαλάμους, ἔνθα ἐκονήγων αὐτάς. Ἡ πρώτη συλληφθεῖσα ἐγένετο σύζυγος τοῦ συλλαβόντος αὐτήν.

β). Παρὰ τοῖς Ἀσιάταις. Ἐν Καμτσιάτκα καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔρχονται εἰς γάμον ἐν ηλικίᾳ 13 καὶ 14 ἐτῶν. Παρὰ τοῖς κατοίκους τῆς Κορέας ὁ μνηστὴρ ὀφείλει πρότερον νὰ ἐκτελέσῃ βραδείας ἐργασίας παρὰ τῆ οἰκογενείᾳ τῆς νύμφης καὶ νὰ υπερβῆ μεγάλα προσκόμματα ἐπίτηδες παρεμβαλλόμενα αὐτῷ ὑπὸ τῶν γονέων τῆς μνηστῆς του. Ἐν Ἀρμενίᾳ κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ μυστηρίου περιτυλίσσουν τὸν μὲν μνηστῆρα διὰ ψιάτης, τὴν δὲ νύμφην διὰ σακκίου, θέτοντες πρὸς τούτοις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς μικρὸν τι δοχεῖον. Ἐν Κοχινκίῃ τὰς ἀπίστους συζύγους ρίπτουσι βορὰν τῶν ἐλεφάντων. Ἐν Βερμανίᾳ οἱ πτωχοὶ πωλοῦσι τὰς γυναῖκας καὶ θυγατέρας τῶν εἰς τοὺς ξένους. Οἱ ἐκεῖ νόμοι ἐμποδίζουσι τὴν ἐκ τῆς χώρας ἔξοδον τοῦ γυναικείου φύλου. Ἐν Θιβέτ ἐπικρατεῖ ἡ πολυανδρία· ὁ μεγαλειότερος ἀδελφὸς ἐκλέγει σύζυγον δι' ὅλους. Παρὰ τοῖς Βεζύραις τῆς Ἀφγανικῆς φυλῆς ἡ κόρη ἔξαρτᾷ τὸ μανδύγιόν της ἀπὸ τοῦ πύλου τοῦ ἀρέσκοντος αὐτῇ ἀνδρός· οὗτος δὲ ὑποχρεοῦται νὰ νυμφευθῆ αὐτήν, ἀφ' οὗ πληρῶσα εἰς τὸν πατέρα της ἀνάλογον ἀντίτιμον.

γ). Παρὰ τοῖς Ἀφρικανοῖς. Παρ' ἀπάσαις σχεδὸν ταῖς Ἀφρικανικαῖς φυλαῖς, ἐπικρατεῖ ἡ πολυγαμία. Ἐν Δαρφοῦρᾳ ἔρχονται εἰς γάμον οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς. Ἐν Βαμβούκῃ ἀνταλλάσσουν τὴν γυναῖκα ἀντὶ ζεύγους βοῶν, ἢ μιᾶς λίτρας ἁλατος. Οἱ Γουάγγχοι θάπτουσι ζώσας τὰς ἀπίστους συζύγους. Ἐν Ἀβυσσινίᾳ οἱ σύζυγοι δύνανται νὰ διαζευχθῶσι ὅποτεν θελήσωσι, διαινέμοντες τὰ τέκνα.

δ). Ἐν Ἀμερικῇ παρὰ τοῖς Ἰθαγενέσιν αἱ σχέσεις τῶν συζύγων καὶ οἱ γαμήλιοι ὄροι εἶνε ἐπίσης παράδοξοι. Οὕτω οἱ Σιβάοι καὶ Μαχικούνοι ἐν τῇ Νοτίᾳ Ἀμερικῇ ἀνατρέφουσι μόνον ἐν ἄρρεν καὶ ἐν θῆλυ, τὰ δὲ ἄλλα τὰ φονεύουσιν. Παρὰ τοῖς Γουαϊκούροις ὁ ἀνὴρ μεταβαίνει εἰς τὸν οἶκον τῆς γυναικός, ἕως οἱ γονεῖς οὐδέποτε

καθ' ὅλον τὸν βίον συνομιλοῦσι μετ' αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῇ Ματαίθῃ ἐκτίθησιν εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν του, ὅστις ἠθελεν ἀρνηθῆ τὴν προστανομένην αὐτῷ σύζυγον.

Ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὅταν ὁ ἀνώτατος ἱερεὺς εἶνε ἐτοιμοθάνατος, ἀναγγέλλουσιν οἱ τὴν αὐτὴν αὐτοῦ ἀποτελοῦντες ἱερεῖς εἰς τὸν λαὸν ἐν τοῖς ναοῖς, ὅτι ὁ μέγας ἱερεὺς εὐρίσκεται εἰς λόγους μὲ τοὺς ἑπτὰ μεγάλους θεοὺς, καὶ ὅτι προτίθεται νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν ψυχὴν του ἐν τοῖς κόλποις τοῦ κρατίστου αὐτῶν. Εὐθύς δὲ ὡς ἐπέλθῃ ὁ θάνατος, τὸ πτώμα τοῦ μεγάλου ἱερέως ἐκτίθεται ἐπὶ ἐπιστήμου κλίνης καὶ καλύπτεται διὰ πέπλου ἐπί τινος τῶν ἱερέων. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ὁ πέπλος ἀφαιρεῖται, ἐκ τῆς κλίνης ἐγείρεται νέος ζωντανὸς ἱερεὺς, ὅστις θεωρεῖται ὡς ὁ προηγούμενος μετ' ἀνακαινισμένης ψυχῆς, πράγματι δὲ εἶνε ὁ διάδοχος του, ὅστις ἐκ τῶν προτέρων εἶχεν εἰσαχθῆ ὑπὸ τὸ κυλινδροειδὲς κάλυμμα τῆς κλίνης, καὶ κατόπιν διὰ περιστροφῆς αὐτοῦ εἶχεν ἀνέλθει εἰς τὸ ἐπάνω τῆς κλίνης, ἐνῶ ὁ νεκρὸς κατήρχετο ὑπὸ τὴν κλίνην. Ὁ λαὸς ὅμως πιστεύει τὴν ἀνακαινίσιν καὶ προσκυνεῖ τὸν ἀναστηέντα.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ 1883 εἰς Νέαν ὸρκην ἀφικομένων μεταναστῶν ἀνῆλθεν εἰς 409, 909· κατὰ τὸ 1882 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶχεν ἀνέλθει εἰς 476,086, τὸ 1881 εἰς 455,681 καὶ εἰς 327,371 τὸ 1880. Οὐδὲν ἔτος πρὸ τοῦ 1880 παρασιάζει ἀριθμοὺς μείζονας τῶν ἀνωτέρω.

Τὸ σύνολον τῶν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας μεταναστευσάντων εἶνε κατὰ μὲν τὸ 1883 603, 322, κατὰ δὲ τὸ 1882 788,992, τὸ 1881 569, 431, καὶ κατὰ τὸ 1880 457,257. Ἐκ τῶν 405, 909 μεταναστῶν, τῶν κατὰ τὸ 1883 ἀφικομένων εἰς Νέαν ὸρκην, 176,691 εἶνε Γερμανοί, 55,184 Ἰρλανδοί, 41,525 Ἀγγλοὶ, 8,922 Σκώττοι. Ἐξ οὗ βλέπομεν ὅτι ἡ Γερμανία καὶ ἡ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ προμηθεύουσι περίπου τὰ τρία τέταρτα τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ τῶν μεταναστευόντων.

Παρὰ τοῖς ἀγρίοις τῆς Αὐστραλίας ἰσχύει τὸ ἔθιμον, ὅτι πᾶς ἀνὴρ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ ὡς συζύγους ὅλας τὰς πρὸς αὐτὸν συγγενεούσας γυναῖκας. Ἐὰν δὲν ἔχῃ συγγενεῖς, κλέπτει τὰς γυναῖκας ἄλλων ἀνδρῶν, ὑπάρχουσι δὲ ἄνθρωποι, οἵτινες διὰ τῆς κλοπῆς ἀποκτῶσι δεκάδα καὶ πλέον γυναικῶν. Ἐὰν τις τῶν κλαπεισῶν γυναικῶν ληφθῆ πάλιν ὑπὸ τοῦ πρώτου αὐτῆς κατόχου, οὗτος δύνανται νὰ διατρυπήσῃ τὰς κνήμας αὐτῆς, ἵνα τῇ καταστήσῃ ἀδύνατον νέαν ἐγκατάλειψιν τοῦ οἴκου.